

»SLOVENE« volja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za štiri leta 45—
za en mesec 15—
Za posredstvo celoletno K 240—

Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za posredstvo 25—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarica (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 4-50
uredni razglas, poslana
itd. po K 6—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/5 mm K 10,
izhaja vsak dan izvenredni po-
medeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. list št. 50, uprava št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglašje,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7583.

Reško vprašanje in JDS.

Stojimo na stališču, da se tako bitna vprašanja, kakor je reško vprašanje, pod nobenim pogojem ne smejo zlorabljati v strankarske namene. Ako bi vlada v jadranskem vprašanju popuščala, ako bi storila kako napako, potem ne kratimo nikomur pravice, da udari z loparjem po njej. Tudi če bi imel kdo opravičen dvom, da naša diplomacija ne stori svoje dolžnosti, svobodna mu beseda! Kakor hitro se pojavili v časopisju glasovi, da je med Pašičem in dr. Trumbičem nastalo zaradi Reke nesoglasje, smo izjavili, da ta vest ni verjetna, nemogoča pa tudi ne, ker imamo glede naše delegacije svoje skušnje. Vedeli smo pa tudi, da vlada v reškem vprašanju ni prav nič popuščala. Ko je že regent dementiral vznemirjajoče govorce, ko je dr. Korošec jasno izjavil na shodu zaupnikov SLS v Ljubljani, da vlada ni prav nič popuščala, je načelstvo JDS protestiralo »proti popustljivosti vlade glede Reke.« Da bi občitek JDS bil bolj učinkovit, je načelstvo JDS serviralo občinstvu to-le utemeljitev: »Globoko vznemirjene vsled poročil, da vlada brez zaslišanja ministra zunanjih zadev odloča v takem kompromisu, nas navdajajo s strahom izjave ministra dr. Korošca na shodu zaupnikov SLS, ki govorijo o popuščanju naše vlade, kakor o gotovem dejstvu, izjave, ki so v nasprotju z nedavno obljubo ministra Spelajkovića v narodnem predstavništvu, da bo sedanja vlada nadaljevala odločno zunanjo politiko Davidovičevega kabineta in s slovesnim proglašenjem, ki ga je podal predsednik narodnega predstavništva v imenu vseh parlamentarnih strank.«

Kaj je izjavil dr. Korošec v resnici? Citiramo po stenografskem zapisniku: »Tudi naše meje proti Italiji se bodo kmalu ugotovile. Vi sami veste, kako stojimo v italijanskem vprašanju. Meni se zdi težko, da bi odpirali tudi na tem shodu naše srčne rane. Mi te nesreče nismo sami krivi. Ako je kdo kriv, ni to naša stranka, tudi ne naša sedanja vlada; ampak oni, ki nam baš sedaj očitajo, da smo popustljivi glede reškega vprašanja. Mi nismo popustili glede reškega vprašanja, ampak oni, ki nam sedaj to očitajo, da bi s tem prikrili svoj lastni greh, ki se bo enkrat odkril tudi naši javnosti, da so namreč gotovi ljudje imenovali naše največje, najsrčnejše želje slovensko megalomanijo, slovensko nadutost in da niso hoteli drugače, razen kadar je bilo uradno treba izgovoriti niti imena Gorice, niti Trsta, niti Istre. Vemo, da sedaj še ni prišel čas obračuna s

temi ljudmi; toda prišel bo tudi čas za ta odkritja in za obračun s temi ljudmi.«

Kje najdete v teh besedah to, kar poroča v »Slov. Narodu« načelstvo JDS? Troje razberemo iz dr. Koroščeve izjave: 1. da se bo jadransko vprašanje kmalu rešilo, 2. da sedanja vlada glede reškega vprašanja ni popuščala, 3. da pa je prevzela ob svojem nastopu dedščino, ki je za nas nesreča, ki so jo s svojo popustljivostjo povzročili prej drugi.

Ko smo pred par dnevi poročali o privatnem mnenju dr. Trumbiča, da je bilo ujedinenje Slovencev v kraljestvu SHS velika napaka, tedaj se načelstvo JDS in »Slov. Narod« nista prav nič razburjala nad privatnim mnenjem dr. Trumbiča, pač pa je »Slov. Narod« na uvodnem mestu objavil članek, ki imenuje našo konstatcijo »vrhunec nezrelosti«. Predno je »Slov. Narod« objavil ta članek, bi bil moral resno prevdariti, je-li mogoče, da bi vodilen list kake stranke objavil tako vest, ne da bi imel zato avtentične podatke! Smatra-li »Slov. Narod« svoje članke za neresne in neverodostojne, ako niso podpisani, da sodi tako o drugih listih?

Ni čudno, da je borba za Reko tako težavna, ko je bila v Parizu borba za zapadnje naše kraje premalo energična, da so Italijani mogli težišče borbe lažje prenesti na Reko. Je-li nadalje načelstvo JDS že pozabilo, da se je prejšnja vlada s svojim protipredlogom z dne 20. januarja odrekla suvereniteti nad Reko ter tudi luko in železnice prepustila Zvezi narodov in se zadovoljila s Sušakom in pristaniščem Baroš?

Načelstvo JDS bi mnogo več pripomoglo za ugodnejšo rešitev jadranskega vprašanja, ako bi napolnilo demokratske poslance, da v trenutku, ko je že skrajni čas za rešitev jadranskega vprašanja podpro parlament in s tem utrdi ugled in moč države nazunaj, nego s takimi izjavami, ki samo begajo občinstvo in ne temeljijo na dejstvih. Ako demokratje vsako priložnost očito ali prikriti izrabljajo v svoje strankarske namene, jim v vprašanju naših meja kličemo: Stojte! Vsaj tu bodimo iskreni!

Profil „štirih“.

Firenze, meseca marca 1920.

2. Woodrow Wilson.

Toda, kako je bilo mogoče nadomestiti štirinajstere točke s politiko Clemenceauja in kako so pripravili predsednika Wilsona, da jo je sprejel?

Ko je predsednik Wilson zapustil Washington, je užival po celem svetu tako spoštovanje in imel tak moralni vpliv, ka-

kor ga ni dosegel dosedaj nihče v zgodovini. Njegove srčne in tehtne besede so prihajale k evropskim narodom preko vseh glasov njih lastnih političnih moči. Sovražni narodi so položili orožje v upanju na svečan dogovor glede splošnega značaja miru, na podlagi katerega se je zdel zagotovljen pravičen in velikodušen red in upanje na vzpostavljane pretrganega življenja. Zavezniki narodi so videli v njem ne samo zmagovalca, ampak skoro preroka.

Poleg tega moralnega vpliva je imel v rokah vsa materialna sredstva moči, ker je bila Evropa tako z ozirom na vojni uspeh, kakor v pogledu prehrane in denarnih sredstev, popolnoma odvisna od Amerike. Noben filozof ni imel v rokah toliko orožja za udeležitev principov tega trenutka! S kakim upanjem in nestrpnostjo so pričakovali moža usode, ki je prišel, da položi temelje bodočnosti!

Razočaranje je bilo tako popolno, da ga ni mogel nihče razumeti. In vendar so bili vzroki zelo preprosti in človeški! Predsednik ni bil ne junak, ne prerok; ni bil niti filozof, ampak mož plemenitih stremeljenj, z mnogimi slabostmi ostalih človeških bitij, ki mu je manjkala ona gospodujoča intelektualna popustljivost, ki bi bila potrebna, da bi se obvaroval tistih zviti in nevarnih čarodejev, ki jih je strahoviti trk moči in osebnosti spravil na konferenci enega proti drugemu kot izučene mojstre v nagli igri dejanja in jemanja, v kateri Wilson ni bil niti najmanj izučen.

Poslanice predsednika so nam ga predstavljale kot moža volje in velike vztrajnosti, lastnosti, ki ji je bilo treba dodati še objektivnost, kulturo in široko znanje znanstvenika. Ne da bi pričakovali nemogočega, se je zdelo, da združuje v svoji osebi lastnosti, potrebne za izvedbo podvzete naloge.

Prvi vtis, ki ga je naredil predsednik Wilson z bližine je zmanjšal nekatera, a ne vsa pričakovanja. Njegov obraz in poteze so bile modelirane s fineso in so bile slične onim na fotografijah; mišičevje vratu in glava so bili izraziti. Toda, kar je šlo, je Wilson izgledal bolj moder, ko je sedel. Njegovim rokam, kakor so bile lepe in diskretno močne, je manjkalo senzitivnosti in fineze. Na prvi pogled si dobil vtis, da predsednik brez ozira na druge njegove lastnosti, ne samo, da ni imel odločnega temperamenta znanstvenika ali učenjaka, ampak ni imel niti bogvekak posvetnega obnašanja, ki dela iz Clemenceauja in Balfoura »gentlemene«, skrbno izobražene od njih razreda in rodu. Toda, kar je še slabše, ni bil le brezčuten do ambijenta v materialnem smislu, ampak ni popolnoma nič razumel atmosfere, od katere je bil obdan.

Toda, koncem konca predsednik ni bil

kralj-filozof, ampak vseučiliški profesor; ni bil mož opravkov, ne navaden politikant, pač pa mož moči, osebnosti in važnosti.

Kakšen je tedej njegov temperament? Če najdemo ključ do njega, nam je jasno vse.

Wilson je imel temperament ministra nekonformista ali mogoče prezbiterijanca. Njegova duševnost in njegov značaj sta bila v bistvu bogoslovski in ne umstveni, z vsemi močmi in šibkostmi take vrste duševnosti, čustva in izražanja.

Slediti moramo dogodkom s to sliko pred očmi. Načrt predsednika o preuredbi sveta, kot se je izražal v njegovih poslanicah in notah, je razkrival tako čudovitega duha in sklepe, da se njegovi pristaši niso upali kritizirati ga v podrobnostih, dasi so čutili, da se te ne ujemajo popolnoma, da pa bodo o pravem času v redu.

V začetku pariške konference se je na splošno mislilo, da je Wilson s širokim sodelovanjem večštev narodov zdelal načrt ne samo za Zvezo narodov, temveč tudi za udeležitev štirinajstih točk v mirovni pogodbi. Toda v resnici ni Wilson izdelal ničesar; pred praktično uporabo so njegove ideje postale meglene in nepopolne. Ni imel ne načrta, ne obrisa, ne konstruktivne ideje, s katerimi naj bi vtisil zapovedi, ki jih je bil izklical iz Bele hiše. Ne samo, da ni imel podrobnih načrtov, ampak v gotovih ozirih je bil, morda neizogibno, slabo poučen o evropskem položaju. In ni bil le slabo poučen — kar je bil sicer tudi Lloyd George — njegov duh je bil tudi počasen in neprilagodljiv. Počasnost Wilsona med Evropejci je bila naravnost čudna. Ni mogel v hipu razumeti, kar so rekli drugi, ni mogel takoj pregledati situacije, najti odgovor in biti kos slučaju z malo premaknitvijo terena. Njegov duh je bil prepočasn in brez pomoči, da bi mogel biti pripravljen za vsako alternativo.

Preds. Wilson je bil zmožen upreti s ob kakih točki in zavrniti vsak poizkus približanja, kot je storil za Reko. To je bila njegova edina obramba; in zadostovalo je v splošnem malo ročnosti njegovih protivnikov, da so preprečili, da bi kako vprašanje dospelo tako daleč. Z nekočjo okusa ali z navidezno spravljenostjo je Wilson izgubil trdna tla pod nogami in pravi trenutek za trmo; in predno se je zavedel, kje je, je bilo že prepozno. Z druge strani je zopet nemogoče se trmasto upirati vsak trenutek, mesec za mesecem, v intimnem razgovoru, ki mora biti prijateljski med asociiranimi državami.

Teh pomanjkljivosti Wilsona ni dopolnjevala modrost njegovih svetovalcev: zelo zmognih v opravkih, a malo kompetentnih v javnih zadevah, posebno evropskih;

LISTEK.

V Beljaku.

Iz Jugoslavije se pride sicer težko v Nemško Avstrijo, toda s trdno voljo in z nekoliko pogumom se premagajo vse ovire.

Cesta čez prehod iz gorenje savske doline v zillsko dolino je zastražena s srbskimi, nemškimi in italijanskimi vojniki. Ni čuda, da ti hitreje utripa srce pri spominu, kaj naredijo s teboj, ako te zasajo brez pravilnega izkaza na tej opasni poti. Zahvaliti se moraš veliki sreči, če prideš neopazen na Koroško.

Na vrhu koroškega prehoda je ležalo 23. suša še precej snega na poti. Stopinje so škripale pod njim in vsak hip je bilo pričakovati, da se zastavi krepko vprašanje: »Kdo si?« Toda straže so mirno počivale ter sanjale o lepših časih, nego so današnji. In tako so vrhovi Dobrača že rumeneli v jutranji zarji, ko je popotnikova noga stopala po zillski dolini. Kadar si pa tukaj, te nihče več ne vpraša po kaki legitimaciji. Tudi roparjev ni bilo, kar je vse hvale vredno, kajti semintja streljanje ni posebno zabavno.

Pri vhodu v Beljak se ni nihče zmenil za mene. Samoten in pozabljen sem bil kakor kopriča za zidom, zato se je toliko lažje opazovalo mestno življenje

Beljak je svojo vnanost spremenil v tem oziru, da se vidi prav veliko laških vojakov na ulicah. Vedejo se tako oblastno, kakor da bi bili tukaj doma, ne pa v Apuliji ali Kalabriji. Nemci so jih klicali zoper nas, in sedaj bi se jih radi iznebili, pa se jih ne morejo. Tista vnema, s katero so jih nemški Korošci sprejeli v začetku, se je že davno ohladila. Italijani so namreč nakupili v Beljaku mnogovrstnega blaga in ga odpeljali na Laško. Sedaj potrebujejo Beljanci isto blago, ki so ga poprej prodajali Italijanom, in Italijani jim ga vozijo nazaj, toda meščani jim ga morajo mnogo dražje plačevati, nego so ga poprej prodali. Beljanci pravijo: »Taki so torej naši prijatelji! Prišli so nas reševati in sedaj nas odraja!«

Upoštevati se mora pa tudi vrednost denarja. Lah se opoludne nakopi za dve liri, Beljčan pa za 30 kron, ker sta dve liri okrog 30 K nemško-avstrijske veljave. Da sledi iz te neenakosti velika zavist, je samoumevno. Poprej so imeli nemški Avstrijci Lahe za svoje zaščitnike, a sedaj, ko so jih spoznali, so jim zopet »katzelmacherji.« In ko gledajo Beljanci razen tega tudi italijanske zmagovalne obraze, je mrznja še večja.

Poglejte, kako stopa po ulicah mlečnozobi laški tenente! Na vsem vedenju se mu pozna stanovska zavest — esprit de corps. Nosek zavihan, na obeh ščipalnik, v rokah na palčica, saj je vojska »zmagovito«

prestana. Vsak se mu rad umakne, ampak ne iz spoštovanja, temveč da ne gre mimo njega.

Na mestnem trgu srečamo laškega polkovnika, ki se ga drži cel rep vojaškega spremstva. Ponosno se ozira krog sebe, toda civilnih ljudi se nihče ne zmeni za njega.

Čez dravski most prikoraka četa bersaglierjev. Ogrnjeni so s tistimi kratkimi plaščki, ki spominjajo na nošo abruških prebivalcev srednje Italije. Ampak korenjaškega nimajo ti vojniki prav nič na sebi. Bolj so podobni fantičem kakor našim krepkim mladeničem. Stopali so s tistimi hitrimi in kratkimi koraki, ki so običajni v italijanskem vežbanju. Dokazano pa je, da se z našim bolj počasnim in širšim korakom dalj dosepe nego z italijanskim. Le kadar je treba zelo leteti, nas nadkriljuje laški vojak. In zakaj bi ne letel, saj hitrost ni nobena coprnja.

Gor in dol švigajo tudi avtomobili, seveda italijanski. Uboga Avstrija jih je v vojski toliko imela, a sedaj jih ne premore, k večjemu se dobi tuhtant kaj polomljenega. Kako globoko si padla! In tvoji častniki? Zvenketali so poprej z orožjem, bližskali so se jim zlati ovratniki, imeli so po dva služabnika. Slovani smo se tresli pred njimi, toda potegnili je veter in v nič razpihal vse skupaj. Sedaj ni nemško-avstrijski častniki so tako skromni in hodijo tako pohlevno med drugimi ljudmi, ker se zavedajo svojega globokega padca iz višave v ni-

žino. Nekdaj se je človek začeljal šele s častnikom, toda vojska je temeljito izbrišala ta stanovski razloček.

Nemška Avstrija je v primeru z Jugoslavijo res vsega milovanja vredna. Čeprav vlada tudi pri nas huda draginja, smo vendar dosti na boljšem mimo koroških Nemcev. V Beljaku upa stopiti v trgovino le človek s tisočakom v žepu. V gostilni stane juha eno krono, pečenka s prikuho 30 K, vrček pive 2.50 K, liter vina 40 K, črna kava 1.20 K, bela 4.70 K. Pripomniti pa je, da dobiš za te cene čisto majhne porcije, ki nikakor ne zadostujejo lačnemu človeku. Zato srečujemo ljudi, ki ne morejo več prikrivati pomanjkanja hrane in obleke. Smilijo se nam, ker po naši sodbi tega niso zaslužili. Zato smo prepričani, da se bo ljudsko glasovanje na Koroškem ugodno izvršilo za Jugoslavijo.

Neko dobro posledico vojske in njene tovarišice draginje pa vendar opazujemo v Beljaku. V mislih imam treznost glede opojnih pijač. Na javnih prostorih vidimo lepake, ki ne vabijo na politične shode, temveč na shode družbe treznosti. Na večjem plakatu sem čital sledeče Roseggerjeve besede:

»Vabim te, dragi moj, v pivnico, iz katere puhti duh alkohola in tobaka. Ljudje sedijo pri mizah in se zabavajo pri polnih kozarcih s peljem in govorjenjem dvomljive vrednosti. Med možskimi se nahajajo tudi ženske. Polagoma se sreminja

izpraševal jih je le v težkih slučajih, tako, da je s svojim prirojenim stremiljenjem po osumljenju ostal skoro ob strani, brez pomoči, brez sveta, takorekoč sam z mnogo bolj zvitimi možmi v neizmerno težkem položaju, v katerem bi potreboval, da bi se rešil, vsakovrstnih pomoči, izhodov in spoznani.

Tako se je pustil polagoma, stopnjeval in zalezujoče zapeljati. Ker ni izdelal nobenega načrta, je konferenca navadno razpravljala na podlagi kakšnega francoskega ali angleškega načrta. Bil je torej prisiljen zavzeti trajno obstrukcionistično stališče kritičizma in negacije, če je hotel doseči, da se načrt ni popolnoma oddalji od smeri njegovih idej in namerov. Če so mu ugodili v kakih točkah z navidezno velikodušnostjo (ker je vedno nasvetoval stvari, ki jih ni nihče vzel za resne), je bilo zanj težko ne popustiti v drugi.

Vrhu vsega so ga kmalu prikazali kot moža, ki brani Nemce; žalibog je bil za očitane, češ, »da je prijazen Nemčiji«, ne-spametno občutljiv.

Kmalu je moral računati z dejstvom, da so bile v programih njegovih francoskih, angleških in italijanskih tovarišev važne točke, ki bi jih ne mogel opustiti, dokler bi diplomacija ostala tajna.

Kaj naj bi storil? Se vrnil v Ameriko, ne da bi kaj uredil? ali pa poizkusil oklicati ves svet preko glavne konference? Bilo so prenevarne alternative, posebno za politika.

Stališče Wilsona je postalo tedaj v lastni državi oslabljeno in nihče ni mogel vedeti, če bi ameriško javno mnenje odobravalo uporno stališče. Poleg tega bi javni prelom s tovariši naščuval proti njemu vse strasti, izvirajoče iz sovraštva proti Nemčiji, ki je obvladovala javno mnenje vseh zavezniških držav. In če bi bil likvidiran, kaj bi postalo iz Zveze narodov? Ali ni bil to morda izid največje važnosti za srečo sveta? Pogodbo bo mogoče s časom popraviti in zboljšati. Mnogočak, kar se je zdelo v njej tehtnega, bi zgubilo na važnosti, in mnogokaj, kar se je zdelo iz istega razloga neizvedljivo, bi ne bilo nikoli uresničeno. Zveza pa, čeravno nepopolna, je bila nekaj stalnega. Resnice in pravice mednarodnih odnosov ni bilo mogoče ustvariti v malo mesecih; roditi bi se morale polagoma iz delovanja Zveze. Clemenceau je bil tako spreten, da mu je dal razumeti, da Zveza narodov brez odškodnine ne more poživeti.

V »krizi svoje usode« se je znašel Wilson sam. Pokopan je bil v konferenci, kjer ga ni mogel doseči noben glas njegovih prijateljev vseh narodnosti. Neizogibno potrebna pomoč, zbrana sila mu je manjkala. Z druge strani je nemški teror še vse dušil in tudi prijazna mu javnost je čutila potrebo razsodnosti, da ga odnese proč od teh brezvestnih pariških ambijentov in ga pripelje nazaj na sedež njegove moči, kjer bi lahko našel samega sebe.

In tu je to, kar bi lahko imenovali njegov bogoslovski in prezbiterijanski temperament, postalo nevarno. Ko je spoznal, da so gotove koncesije postale neizogibne, bi lahko s pomočjo gospodarske moči Zedinjenih držav poizkusil s trdnostjo in zmoglostjo rešiti kar največ bistvenega na račun žrtve postranskih stvari. Toda predsednik ni bil zmogel tako jasne odločbe s samim seboj. Bil je preveč vesten. Čeravno so bili tedaj kompromisi potrebni, je ostal mož principov in štirinajst točk je ostalo obveza, ki ga je absolutno vezala. Ničesar bi ne storil, kar bi ne bilo častno; ničesar bi ne storil, kar bi ne bilo pošteno in pravično; ničesar bi ne zagrešil proti svoji veliki veroizpovedi.

Tako so postale štirinajstere točke dokument za tolmačenje in razpravljanje in za ves oni umstveni vitez samoprevare, s katero so se dedje Wilsonovi prepričali, da morajo slediti cilju, ki so ga smatrali za pravičnega, v soglasju z vsako črko peterih zapovedi.

Stališče Wilsona napram njegovim tovarišem je postalo tedaj sledeče: »Dokazite mi, da vse, kar zahtevate, soglašava v resnici z bistvom proglašeno, ki me vežejo.« In najbolj bistroumni zofisti in najbolj hlinavski izdelovalci načrtov so bili vpreženi v delo in izdelali več najprebrisanejših načrtov, ki bi na prvi pogled oslepili mnogo bolj bistrovide ne nego je Wilson!

Tako se je zgodilo v vprašanju Avstrije. Namesto, da bi rekli, da je prepovedano Nemški Avstriji združiti se z Nemčijo brez dovoljenja Francije (ki bi se uprla s pestmi proti temu principu neodvisnosti), je pogodba določila, da »Nemčija pripoznava in bo vestno spoštovala neodvisnost Avstrije v mejah, ki jih bo določila pogodba med to državo in zavezniškimi in asociiranimi velevladami; pripoznava, da je ta neodvisnost neizpremenljiva brez privoljenja sveta Zvez narodov.«

Isto se je zgodilo v vprašanju Gdanskega in v drugih slučajih. Toda do padca moralne moči predsednika Wilsona in do omračenja njegove razumnosti je prišlo, ko se je Lloyd George in Clemenceau posredilo prepričati ga ob velikem osupnenju njegovih svetovalcev, da mora vse stroške zavezništva za vojne penzije, likvidacije, odškodnine itd. plačati Nemčija poleg odškodnin za škodo, ki jo je pretrpelo civilno prebivalstvo vsled napadov z zemeljske, zračne in morske strani. Začela se je tedaj dolga teološka borba, kjer je bil koncem konca predsednik Wilson prisiljen kapitulirati pred mojstrskim delom zofistične umetnosti.

In ko je Brockdorff-Rantzau v svojem odgovoru neizogibno poudarjal, da je Nemčija položila orožje na podlagi gotovih zagotovitev in da pogodba v mnogih podrobnostih z njimi ne soglašava, tedaj ravno tega Wilson ni hotel priznati. Če bi predsednik Wilson priznal, da je nemški odgovor tehten, bi to pomenilo razbiti samozavest in pretrgati njegovo duševno ravnovesje. Tako se je zgodilo, da je zamogel Clemenceau doseči to, kar bi pred mesecem dni ne bilo mogoče, namreč, da Nemci niso zaslišali. V svojem strahu je celo Lloyd George spoznal, da ni mogel v petih dneh prepričati Wilsona, da je vse, kar so mu v petih mesecih dokazovali kot pošteno in pravično, popolnoma zgrešeno! Bilo je težje odpreti temu staremu presbiterijancu oči, kot ga oslepiti, kajti sedel je šlo za njegovo vero in samozavest. Tako je bil predsednik Wilson sam, ki je v zadnjem aktu vztrajal in odbil vsak sporazum!

Toliko izvajanja Angleža Keynesa Morda je slika presubjektivno podana in prekoncizna da bi bila popolnoma jasna. Toda nekaj sledi brez dvoma iz nje: da je vsa plemenita Wilsonova idealnost bila osleparjena za najlepše cilje, ki jih je pričakovalo človeštvo od nje. Na pariški konferenci ni zmagala pravičnost in ljubezen do miru, pač pa zvijača, moč in hlinavstvo. Veliki etični program Wilsonov je podlegel brezvestnemu, hladno računajočemu političnemu egoizmu in njegove štirinajstere točke, ki bi morale biti podlaga novemu svetovnemu redu, so se pogrezle v nemoralnem pariškem blatu... Alré.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Jezerško.

Piše Dr. Rudolf pl. Andrejka.

(Dolje.)

Če izvezamo turiste, pastirje in lovce, ima Jezerjan štiri poto, po katerih pride iz jezerske kotlinske doline: državna cesta na eno stran proti Kranju, na drugo proti Železni Kapli, vozna pot v Korte in pešpot preko Komende v Tržič. Slednja imenovana pot se sicer danes prav malo uporablja, vendar bi se dalo sklepati po narečju, ki ga slišiš na Jezerskem, da so se priselili nekdanji Jezerjani v svojo mirno dolinico iz hribovske tržiške okolice. Državna, v Kranj vodeča cesta služi Jezerjanom kot najvažnejša prometna zveza v gospodarskem oziru, cesta v Železno Kaplo jih veže z ozemljem, s kojim je Jezerska občina politično spojena, Korte (ime nastalo iz Korita) pa je kraj, s kojega prebivalstvom živijo samozavestni jezerski republikanci v resnično prijateljskih stikih.

Najobičajnejša pot v Korte pelje čez Rblekove Klešče. Tako se imenuje pot, ki se pričinja pri hiši posestnika Rbleka in vodi strmo navzgor. Po leti ne vozijo veliko po tej poti, pač pa vozijo po zimi in v

* Glej »Slovenca« z dne 21. februarja, 2. in 3. aprila 1920.

Draginjska anketa.

LDU Ljubljana, 9. aprila. Včeraj začetno delo gospodarske ankete za posvetovanje o omejitvi rastoče draginje živil in v obče gospodarskih potrebščin se je danes nadaljevalo. Zanimanje za razprave te ankete, ki se je vršilo javno, je veliko. Galerije sejne dvorane v deželnem dvorcu, kjer se vrši posvetovanje, so vedno dobro obiskane. Tudi udeležba s strani delegatov in ekspertov raznih organizacij producentov, trgovcev in konsumentov ter drugih gospodarskih in državnih institucij je vedno mnogobrojna.

Današnje tretje sejo je otvoril predsednik deželne vlade dr. Brejce ob 9. uri in je prešel takoj v razpravo o 4. točki dnevnega reda:

KAKO OMEJITI RASTOČO DRAGINJO GLEDE KMETSKIH IN GOSPODARSKIH POTREBŠČIN.

Kmetijski svetnik Viljem Rohrmann je podal obširno strokovno poročilo in predlagal nastopne odločbe:

1. Nakup gospodarskih potrebščin naj se centralizira in vrši pod državnim nadzorstvom.

2. Uvozna carina naj se zniža oziroma odpravi za gospodarske predmete, ki jih moramo uvažati.

3. Prodaja gospodarskih potrebščin po trgovinah naj se uradno kontrolira in naj se poveri s to nalogo urad proti navijalcem cen. Preprečiti je neupravičeno draženje po trgovcih, prekupcih, agentih, komisijonarijih in verižnikih.

4. Cene za gospodarske potrebščine naj se redno razglašajo po tistih listih, ki so razširjeni po deželi, da se ne more izkoriščati neorijentiranosti kmetijskega ljudstva po prekupcih in verižnikih.

5. Prepove naj se izvoz vseh industrijskih odpadkov, ki se rabijo kot močna krmila.

6. Pospeši naj se proizvodnje gospodarskih potrebščin doma v lastni državi.

7. Za izvoz domačih pridelkov naj se zahteva plačilo v domači valuti, da se njena vrednost s tem povzdigne.

8. Draženje po verižnikih in navijalcih cen naj se prepreči z najstrožjim zakonom.

Zastopnik zveze trgovskih gremijev in zadrug I. Mohorič ugotavlja k 2. točki predlogov, da je carina za kmetijske stroje in potrebščine za lastno uporabo že odpravljena s posebno naredbo, objavljeno v Uradnem listu št. 159 od 12. oktobra 1919.

Zastopnik Prekmurja, župan Sever, omenja, da se carinarji ne drže te naredbe in zacarinijo kmetijske gospodarske potrebščine.

Na predlog predsednika se izpremeni 2. točka predlogov vsled tega z besedilom: »Predpisi glede carine prostega uvoza kmetijskih potrebščin naj se strogo izvajajo.«

DOPUSTNI TRGOVSKI DOBIČEK.

Ker se nihče ne oglasi k besedi, smatra predsednik, da so stavljeni predlogi odobreni in preide k 5. točki dnevnega reda: »Dopustni trgovski dobiček.« O tem predmetu je pripravil tajnik Trgovske in obrtne zbornice dr. Murnik obširno poročilo, ki vprašanje razsvetljuje vsestransko. Zanimiva so izvajanja govornika, iz katerih sledi, da kurz tujih valut nikakor ne odgovarja kupni ceni krone pri nas. V pametni, gospodarskim razmeram primerni rešitvi valutnega vprašanja ima vlada sama najboljši sredstvo v rokah, omiliti draginjo izdelkov, ki jih produciramo sami, in onih, ki jih moramo kupovati v inozemstvu. Tu treba dejanja, dejanja, dejanja! Je vzklilnik poročevalec med splošnim odobravanjem. Odločnega in hitrega dejanja,

sicer pridemo prepozno, da odvrnemo katastrofo. Zakaj tudi povprečna svetovna mera draginje se dviga, cene inozemskemu blagu gredo tudi v inozemskih valutah kvišku. In čimbolj gredo kvišku, in čim slabša je naša valuta, tem dražje je za nas blago, ki ga toliko potrebujemo iz inozemstva.

Tajnik trgovske zbornice dr. Murnik je završil svoje poročilo o dopustnem trgovskem dobičku s sledečimi predlogi:

1. Da vedo trgovci, industriji in obrtniki, kaj smejo in kaj ne, je treba, da se izda nemudoma odredba, ki naj določa jasno in nedvoumno določi a) temeljno ceno, od katere si sme prodajalec računati primeren odstotek kot svoj zaslužek in ve, kakšen odstotek je v posameznih strokah še smatrati kot dopustni zaslužek.

2. Oblastim, ki jim je poverjeno sodstvo v vprašanih navijanja cen itd., naj se v prvi inštanči, vsaj pa v drugi inštanči pridružijo sodniki-lajki iz strokovnih krogov enako, kakor je to pri trgovskih sodiščih. Če je taka uredba upravičena pri sodiščih, kjer gre za sporna vprašanja nekazenskega značaja, je tembolj upravičena v vprašanih, kjer gre za čast prizadetih, za kazni denarne globe in zapor.

Tekom zelo obširne debate, ki se je razvila o tej točki dnevnega reda je predlagal predsednik trgovskega gremija, trgovec Jelačin kot tretjo točko k predlogom poročevalca sledeči predlog:

Vlada naj sestavi poseben odsek, v katerega naj se pritegnejo trgovci-strokovnjaki ter zastopniki trgovske obrtne zbornice, ki naj bi predelali to obširno stvarino ter določili dopustnost dobička pri prodaji posameznega blaga. Sklepe tega odseka naj deželna vlada takoj razglašati navedbenim potom.

V razpravi, ki se je v tem okvirju vršila posebno o določitvi mlevnine, je predlagal zastopnik zveze industrijev ing. Šuklje nastopno:

V svrhu določitve mlevnine se postavi posebna komisija, sestavljena tako: 1. Zastopnik deželne vlade, 2. en zastopnik ministrstva trgovine in industrije, oddelka v Ljubljani, 3. en zastopnik odseka za prehrano, 4. en zastopnik poverjenstva za socialno skrb, 5. en zastopnik trgovske obrtne zbornice, 6. en zastopnik zveze industrijev, 7. dva zastopnika slovenskih mlinov. Komisija naj započne svoje delo še danes 9. t. m. ter ga naj izvrši v čim krajšem času.

Ta predlog je bil sprejet z dostavkom, da naj se udeležo tega odseka tudi dva zastopnika organizacije mlinarskih delavcev. Nadalje en zastopnik kmetijstva (Kmetijske družbe) in tajnik Kmetijske nakupovalne zadruge v Kamniku g. Bore kot zastopnik zadrugištva. Predsednik — v zameno predsednika deželne vlade dr. Brejca je bil prevzel medtem predsedništvo poverjenik za notranje zadeve Remec — je odredil, naj se ta odsek sestane danes ob 17. uri v deželnem dvorcu. Ravatelj centralne uprave v Ljubljani Težak je predlagal: »Člane komisij, ki revidirajo razne lokale trgovcev in njih zalog in postopajo pri tem poslu iz osebnega ali političnega sovraštva, naj deželna vlada kategorično kaznuje.« Predsednik je izjavil, da ta predlog, da se samo ob sebi razume, da morajo člani take komisije pri preiskavah postopati popolnoma objektivno, kajti sicer bi se itak moralo postopati proti njim po predpisih kazenskega zakona.

Tajnik trgovske in obrtne zbornice dr. Windischer je v daljšem govoru obžaloval, da manjka danes legalni trgovini stalnosti miru in varnosti, ter da morajo vsi faktorji doprinesiti k temu, da žadobe trgovci stališče sigurnosti. Nadalje je naglašal, da mora naše prizadevanje iti za

(Dolje.)

petje v razgrajanje, govorjenje pa v nesramne šale, ki žene sramežljivemu rudečico v lica. Sklep je preklinjanje, pretep in poboji. Človek, krona stvarstva, se poniža pod brezumno žival. Ko vidim, — tako piše Rosegger dalje — »izgubo človeške časti, šel bi najraje v hlev in prosil nedolžno živinico, naj ne zameri, da je priklenjena z verigo k jaslom, ker je pijan človek dosti manj vreden kakor ona.«

Ljudje so se ustavljali pred napisi in jih čitali. Gotovo je vsak spoznal resnico navedenih besedi in bržkone sklenil pobiljanje, ako se je čutil prizadete. Na lepakih so bili naznanjeni tudi dnevi, ob katerih imajo posamezni stanovje svoja tozadevna zborovanja, kedaj ima družba treznosti shod za dijake, kedaj za učitelje, za delavce itd.

Tud v Sloveniji imamo vnete oznanjevalce treznosti. S podrobnim delom t. j. z zbiranjem posameznih stanov po koroškem vzorcu bi se dosegli še boljši uspehi v boju zoper zlorabo alkohola.

Veliko ran nam je vsakla vojska, toda polagoma se bodo že zacelile. Upajmo, da pridemo očiščeni v ognju trpljenja, k spoznanju Tistega, ki nas ni ustvaril samo za ta svet, temveč nam je odločil tudi drugo boljšo srečo v večnosti.

snegu gonijo panje (hlode). Po eni uri hoda prideš po strmi, a senčnati poti na prelaz med Vernikovim Grintavcem in Pristovnikom Storžcem. Jezerjan pravi, da je prišel v Rblekovo planino. Skoro vsak jezerski posestnik ima namreč svojo planinkonje. Tudi tujo govejo živino jemljejo Jezerjani doma, prešiče, ovce, semtertja tudi konje. Tudi tujo govejo živino, jemljejo Jezerjani na pašo v planino; pripeljejo jo zlasti iz Kranjskega. V Rblekovi planini stoji planinska koča in mogočen zidan hlev, ki dokazuje, da ima veli pomen tudi pozimi, ko drugi planinski hlevi po večini samevajo. Tamo vlada po zimi, ko zapade sneg, prav živahno življenje. Takrat vozijo Jezerjani deske in hlode iz svojih gozdov, kolikor jih imajo onkraj Rblekove planine ter les, ki ga pokupijo od Korčanov. Iz Kort ga vozijo do Rblekove planine in odtod po poti, ki je speljana pod Pristovskim Storžcem na Jezerski vrh. Ob ugodnem sanincu morajo vsi voli, kar jih Jezerjani ne rabijo v dolini za svojo vožnjo, v Rblekovo planino. Tudi nekaj parov konj vozi les iz Kort, ko je enkrat zadostno pohojena snežna pot. Korčani imajo pri tem priložnost, da vidijo domačo žival, ki se imenuje konj. Korčani sami pa ne držijo konj, ampak vozijo poletni in pozimi samo z volmi.

V eni uri dospel iz Rblekove planine po nalahno padajoči poti v Korte do cerkve. Cerkev stoji poleg Pristanikovega doma, hiše največjega posestnika v Kortah. Kakih 50 let je, odkar stoji v Kortah cerkev. Na svoje stroške je sezidal cerkev in župnišče stari oče sedanega Pristavnika, sam je cerkev opremil in je tudi kupil zvonove. Župniki, ki hočejo preživeti stara leta v popolnem miru, si izberejo Korte za svoj dom. Med vojno pa so pastirivali v Kortah tudi zavedni koroški župniki, ki so se neprostovoljno zatekli v ta od vsega sveta popolnoma ločeni kraj.

Iz Kort pelje steza skozi peči na Obirsko. Okrog mnogih gričev je speljana ob precej strmim pobočju Korškega potoka. Dokler še ni bilo v Kortah cerkve in pokopališča, so nosili po tej strmi stezi mrličje v Obirsko. Posebno nevarno je bilo pozimi, zlasti če je bilo pomrznilo je nosilec spodrsnilo in so pogrebci zleteli v mrtvecem vred po strmem prepadu v potok; tedaj so rekli, da je mrtvi živega ubil. Ob posebno neugodnem vremenu so seveda Korčani s pokopom rajši počakali in shranili mrtveca za par tednov v kaki hladni kleti.

am, da pridejo naši zavodi v položaj, da lahko razpolagajo z večjimi kapitali. Staril je nastopni predlog: Anketa opozarja na nujno potrebo, da državna, predvsem finančna oblast napram obratnim, kupčijskim in denarnim zavodom, ki se v skrbi za obratna sredstva obračajo do njih s prošnjami za dovolitev nameravane zvišanja družabnih sredstev, postopajo z vso uvidevnostjo in dobrohotnostjo ter rešijo podane prošnje ekspeditivno.

Ko je bila podrobna debata izčrpana, je konstatiral predsednik, da so vsi stavljene predlogi bili sprejeti od ankete, predlog zastopnika Jelačina z dodatkom, naj se pritegnejo od njega predlaganemu odseku tudi zastopniki konzumentov.

Ker je bila s tem 5. točka dnevnega reda rešena, je predsednik ob 13. zaključil predpoldansko sejo in odredil začetek popoldanske seje na polušenajstih v svojo razpravo o šesti točki dnevnega reda: Pobijanje tihotapstva in drugih izrodov v trgovini.

POBIJANJE TIHOTAPSTVA.

LDU Ljubljana, 9. aprila. Popoldanska sejo gospodarske ankete glede omejitve rastoče draginje je ob šestnajstih otvoril poverjenik za notranje zadeve prof. Remec in uvedel razpravo o 6. točki dnevnega reda: pobijanje tihotapstva in drugih izrodov v trgovini. Poročevalec, načelnik državnega urada zoper verižnike in navijače cen, svetnik Kerševan je podal drastično ilustrirano poročilo o tihotapstvu in pojasnjeval razne manevre in metode, katerih se poslužujejo tihotapci v svojih temnih poslih. Poročevalec je prišel do nastopnih zaključnih nasvetov:

- Odredbe proti tihotapstvu:
1. dvigniti moralo ljudstva, podčrtati ga;
2. proglasiti tihotapca državi nevarnim zločincem in izvajati iz tega posledice;
3. postopa naj proti tihotapcem politična oblast poleg dohodarstvene;
4. kaznovani tihotapec naj izgubi volilno pravico za dobo petih let;
5. ako izvršuje obrt, naj se mu odtegne obrtni list ali koncesija za dobo dveh let;
6. tihotapci, kateri niso pristojni v našo državo, naj se izženejo, in ako se vrnejo in se zopet zasačijo pri tihotapstvu, naj se pridajo na prisilno delo;
7. opetovano radi tihotapstva kaznovani naši državljani naj se predajo za dobo dveh let na prisilno delo;
8. z isto strogostjo naj se postopa proti sokrivcem, pomagačem;
9. društva naj izključijo vse tihotapce iz svoje srede;
10. vzdolž mej naj se ustvari 10 km širok obrambeni pas, v katerem se stavijo pod kontrolo potniki in živina;
11. sodeluje naj narod, društva, zadržuje;
12. pse ob meji ne jemati na polje ali v gozd.

O tem prvem delu 6. točke dnevnega reda je predsednik otvoril debato in odredil, da se bo razprava o drugem delu, namreč o izrodkih v trgovini, o verižništvu vršila posebej.

V svojem drugem delu poročila se je baval svetnik Kerševan z izrodki v trgovini in priporočal nastopne odredbe proti verižništvu:

1. Ustanovitev urada za proučevanje vzrokov draginje, ki bi imel s pomočjo izvedencev odločati o primernosti cen.
2. Po ostri kazni in sicer: a) ako ni pristojen verižnik ali navijač cen v isti kraj ali je inozemec, naj se izžene, b) izgubi naj volilno pravico za dobo petih let, c) ako izvršuje obrt, naj se mu odtegne za dve leti, d) društva in zadruga naj ga izključijo iz svoje srede.
3. Centralna vlada naj se pozove in deželna vlada naj z vsem svojim vplivom deluje na to, da se naredbenim potem prepove vsaka terminska kupčija življenjskih potrebščin, posebno pa žita in moke.
- Tudi o teh predlogih se je razvila daljša debata, tekoma katere je zastopnik javnih nameščencev mestni svetnik Govekar protestiral proti anketi, ki je imela namen, omejiti rastočo draginjo živih in drugih gospodarskih potrebščin, dočim so zastopniki trgovcev in tovarnarjev opravičevali visoke, vedno rastoče cene. Govornik je priporočal kot glavno sredstvo proti draginji intenzivno delo in povišanje produkcije in z druge strani čim večje štedenje posebno z javnimi izdatki, da se s tem zajezi ugotovljeno pomanjkanje gotovine.

Predsednik je zavrnil govornika, da je protestiral proti anketi, ker je bil tudi on povabljen, naj poda svoje mnenje.

Delegat Jerebič iz Gor. Radgona je predlagal: 1. Trgovske agature in komisijonalne trgovine se z ozirom na današnje veliko pomanjkanje blaga začasno odpravijo; 2. otvori naj se v Ljubljani podružnica devizne centrale z ekspoziturami po deželi, ki naj ima edina pravico trgovati s tujimi valutami. Vse dosedanje privatne menjalnice pa naj se podržavijo, oziroma prevzamejo od ekspozitur devizne centrale.

Delegat vladni tajnik Detela od Centralne uprave v Ljubljani je predlagal, da se kljub visokim izdatkom pomoži finančna straža od meji tako, da bo meja zadostno zastražena. V svrhu preganjanja tihotapstva naj se poslužijo tudi detektivov.

2. Begunsko blago se ne sme prepuščati v izvoz potom carinarn, ampak edino le potom izvoznih dokumentov, ki naj jih izda po dovoljenju podružnice Centralne uprave za trgovački promet delegacija ministrstva financ.

Nadalje je predlagal delegat Detela še te resolucije: Predsedništvo dež. vlade za Slovenijo naj deluje pri centralni vladi v Belemgradu na to, da se uveljavijo enakomerno naredbe proti verižništvu in tihotapstvu za vso državo, 2. predsedništvo deželne vlade za Slovenijo naj skliče posvetovanje onih krogov, ki so zadeti po naredbi ministrstva financ z dne 23. marca t. l. o prepovedi uvoza raznega blaga iz inozemstva in naj se na podlagi rezultata tega posvetovanja doseže pri centralni vladi v Belemgradu revizijo te naredbe.

Razvila se je zopet daljša debata o kriterijih, ki bi bili merodajni za določanje cene za mleko. V tej zadevi je predlagal svetnik Rohrmann, da vlada v najkrajšem času skliče posebno komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov, interesentov in konzumentov, naj vzamejo vprašanje cene za mleko v pretres, da pridemo do primernega zaključka.

K predlogu Jerebič o odpravi agentur je dal ravnatelj oddelka za trgovino dr. Marn pojasnila, da bi ta odredba segala predaleč, ker bi se s tem odvzela celi vrsti ljudi možnost eksistence, in je tolmačil ukrepe, ki jih je vlada že storila glede agentur. Pozval je predlagatelja, naj umakne svoj predlog, ki pa je izjavil po daljšem utemeljevanju, da obstaja na svojem predlogu.

Predsednik je stavil predloge poročevalca svetnika Kerševana proti verižništvu in v vse ostale dodatne predloge in resolucije na glasovanje, ki so bile sprejete, med temi tudi predlog delegata Jerebiča o odpravi agentur z 11 proti 4 glasovi.

PRESKRBA Z LESOM IN DRVMI.

Sledilo je poročilo gozdarskega svetnika Obereignerja o preskrbi z lesom in drvimi. Poročevalec je predložil imenom gozdarskega oddelka deželne vlade naslednjo resolucijo: 1. Provesti je takojšnjo organizacijo oskrbe za gorivimi drvimi za vso Slovenijo, posebno pa za večje konsumne centre, za zimo 1920-21. V to svrhu je potrebno pozvati selska županstva, naj organizirajo in nadzorujejo samooskrbo v svojih področjih, nadalje ugotoviti produkcijo, porabo in primanjkljaj pasivnih centrov in rajonkrat, nadzorovati in eventuelno voditi kritje primanjkljaju. Delavske moči naj bi se plačevale deloma z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami. Razdelitev na konzumente naj bi bila koncentrirana in direktna. V svrhu financiranja te projektirane oskrbe z drvi naj bi država zagotovila potrebnim mestom razen organizacije in nadzorstva ter pomagala pri nabavi materiala za delavce tudi denarno pomoč v obliki enoletnih predujmov, 2. Določiti je in zagotoviti kontingent v Sloveniji neobhodno potrebnega stavbnega lesa, lesa za železnice, za potrebe mizarske, hišne ter papirne industrije in obrti, 3. Zagotoviti je preskrbo jamskega lesa za premožovnike. Pri akcijah, omenjenih v predložitih točkah, se bo v prvi vrsti poslužiti tudi ingerencije agrarne reforme na veleposestev. 4. Ves preostali les in drva naj bi se odredila za eksport proti zagotavljanju ali blagovne kompenzacije ali lastne valute.

Delegat Schiwitz je imenom poverjeništa za agrarno reformo predložil dodatni predlog: V svrhu zagotavljanja dobave potrebnega kontingenta lesa iz veleposestev, spadajočih pod agrarno reformo, za javne svrhe (torej za jamski les, za premožovnike, stavbni les za pospeševanje domače stavbarske akcije, železniške prage, telefonske drogeve ter za aprovizacijo večjih krajev v Sloveniji) je nujno potrebno, da zadobi po glavnem poverjeniku ministrstva za agrarno reformo izdelani in od ministrstva za agrarno reformo svoj čas predloženi načrt naredbe o izvršitvi predhodnih odredb za priprave agrarne reforme, zakonito podlago. Po istem principu naj bi se postopalo začasno tudi pri oddaji lesa iz eraričnih gozdov.

Ing. Ante Ružič je predlagal, naj ostane izvoz drvi prepovedan in naj se izvaja glede te prepovedi potrebna kontrola.

Po naslednji debati o stavljenih predlogih, v katero je posegel tudi poverjenik dr. Lukan, je predsednik ugotovil, da so bili poročevalčevi predlogi in drugi dodatni predlogi sprejeti. S tem so bile oficijelno točke dnevnega reda izčrpane.

PREDLOGI PREKMURCEV.

Povzel je besedo zastopnik Prekmurja župan Sever, ki je eksponiral gospodarski položaj in težnje Prekmurja v raznih strokah. Svoj daljši ekspoze je osredotočil v teh resolucijah:

1. Ker ubožna akcija ne more preskrbeti vse potrebne, v poštev prihajajoče slo-

je z življenjskimi potrebščinami, osobito z mlinskimi izdelki, izdaj vlada naredbo, s katero naj bodo porcionalno primorani vsi bogatejši posestniki (producenti žita), da oddajo poljske produkte nepreskrbljenim slojem, osobito revežem lastne občine po najnižji ceni, ter naj se vsi oni, ki rajši prodajajo tihotapcem ali navijačcem cen, kakor domačim potrebnim revežem, proglase kot tihotapci. Nepreskrbljeni sloji, to so po deželi itak po večini le kmečki delavci, pa naj bodo dolžni, po nizki ceni opravljati poljedelcem poljska dela.

2. Naj se organizira potom že obstoječih ali še snujočih se gospodarskih združenj, katere smatra ljudstvo kot eno najvažnejših panog za pobijanje dviganja cen, nakup življenjskih potrebščin od delavskim konsumnim društvom v direktno oddajo konzumentom.

3. Zoper tihotapce, verižnike in navijače cen naj se uvedejo veliko strožje kazni, nego so sedaj v navadi, osobito občutnejše denarne globe in ljudska sodišča (batine in sramotilni oder). Od zaplenjenih predmetov, ki se odvzamejo tihotapcem, naj se ena polovica ne odda onemu, ki je tihotapca ugrabil, marveč naj zapade ta del blaga v prid revežem dotične občine, kjer se je tihotapstvo godilo.

4. Naj se politični oblasti v Gor. Radgoni dovoli izdajanje prevoznic v svrhu raleja v mlinih v zasedenem delu radgonskega okrajnega glavarstva, ker z dosedanjim sistemom, da izdaja te prevoznice odsek za prehrano v Ljubljani, hodi prebivalstvo prehranjevalni katastrofi nasproti.

5. Naredba o določitvi mlevnine v mlinih naj se izpremeni v toliko, da se kmetiskim mlinom dovoli tudi za naprej jemati plačilo v obliki običajne merice.

6. Naj deželna vlada poskrbi, da bodo poklicani oddelki deželne vlade obračali večjo pozornost na Prekmurje ter ga gospodarsko oskrbeli do časa, dokler si ne bo moglo samo dobavljati potrebne gospodarske, življenske in druge potrebščine. Pospeši naj se izvršitev agrarne reforme, ustanovitev kmetijske šole v Dolnji Lendavi; s tem se dvigne produkcija in zasedenost za bližnjo bodočnost preskrba Slovenije iz Prekmurja. Osobito naj se Prekmurju nakaže večja množina manufakturnega blaga, usnja in živil, reši vprašanje sajenja tobaka, ki je bilo že pod mažarsko oblastjo dovoljeno, naj se reši denarno vprašanje in poskrbi za primerni trg za produkte, katerih ima Prekmurje že danes več kot jih potrebuje. (Živina, osobito plemenska živina, jajca, perutnina, surovo maslo itd.)

PREHRANA SLOVENIJE.

Zastopnik zveze trgovskih gremijev dr. Mohorič je vprašal, kakšni so izgledi glede kritja prehrane, potrebne za Slovenijo do bodoče žetve.

Ravnatelj prehranjevalnega urada dr. Senekovič je nato odgovoril: Prehrana Slovenije je zagotovljena, ako dobimo dovolj gotovine na razpolaganje. Blaga je dovolj v Banatu in Bački na razpolaganje, namreč žita, koruze in živine. Če dobimo dovolj denarja, bomo preskrbeli Slovenijo do bodoče žetve s potrebnimi živili. Cene bodo seveda visoke.

Dr. Mohorič se zahvali za to odgovor, ki bo blagodejno vplival na javnost in razmotriva obširnejše vprašanje gotovine ter priporoča, da se ukrene z vsemi silami vse potrebno, da bo prehrana zagotovljena, da se lahko vsestransko delo in produkcija, posebno v premožovnikih, redovito vzdrži in pospeši.

ZAKLJUČNA BESEDA.

Ker se ni nihče več oglasil za besedo, je predsednik z daljšim zaključnim govorom, v katerem je objubil, da bo vlada pazljivo upoštevala vse dane nasvete in stavljen predloge, zaključil anketo, zahvalivši se vsem delegatom za vztrajno delo, nadalje zastopnikom iz Bosne. Slovenska vlada bi bila pripravljena, je naglašal predsednik, stopiti v stik z drugimi pokrajinskimi vladami, da se skupno ukrene potrebno za omejitve veriženja in tihotapstva. Predsednik se zahvali tudi navzočemu zastopniku centralne vlade inspektorju dr. Baltiču in ga prosi, naj sporoči rezultate ankete ministrstvu. S prošnjo, da bi se tudi v javnosti delovalo v smislu nasvetov in predlogov ankete, je predsednik ob dvajsetih zaključil anketo.

Črna gora — Primorje.

Gorica, dne 6. aprila 1920.

Laški listi zaznamujejo z velikim zadovoljstvom vest, da je londonska konferenca določila, naj se izvede glede pripadnosti Črnogore plebiscit.

Če je to res, je vsa tragikomedija sveta četvorice dosegla svoj višek. Intrige Italije so postale za Francijo in Angleško zapoved. Sedaj bodo vrgli Italijani tisoče plačanih agitatorjev v Črnogoro, ki bodo sipali zlato in delili blesteče obljube z namenom, da tako odtrgajo Črnogoro skup-

ni domovini in napravijo iz nje italijansko kolonijo.

Če je to res, potem je fiasco mirovne konference zaključen. Za Goriško, Trst, Istro seveda ne sme biti govora o volji naroda, zato ker hočejo tako Italijani!

Ali so zato Srbi sebe žrtvovali in dali pustošiti svojo domovino?

Če je to res, potem mora vsaka jugoslovanska vlada odklanjati vsako rešitev jadranskega vprašanja, ki bi hotela preko izraza ljudske volje diktirati delu našega skupnega naroda ob morju robstvo in propast.

Če je to res, potem pustimo Italijane, naj izvedejo londonski pakt. Bomo videli, kako dolgo se bo to nasilstvo moglo držati!

Odgovornost za svetovni mir in za posledice tega čina prepuščamo mirnim srcem Italiji ter Franciji in Angleški.

Če je ententa res določila plebiscit za Črnogoro potem brez plebiscita niti koščka naše zemlje Italiji.

Država SHS.

Narodno predstavništvo.

LDU Beligrad, 9. aprila. »Politika« poroča, da je bil včeraj objavljen poziv za sklicanje seje narodnega predstavništva. Razen tega so bile naprošene pokrajinske vlade, da obveste o tem poslanice, ki se nahajajo doma na velikonočnih praznikih. V parlamentarnih krogih se govori, da namerava vlada vsakakor zahtevati volitev novega predsednika. Kot kandidati se imenujejo poslanci Nasta Petrovič, Kosta Stojanović in Tošo Stanković. Demokrati se protivijo volitvi, ker vlada nima kvoruma. Razen tega zahteva predsednik vlade, da naj kljub velikonočnim praznikom deluje odbor za volilni zakon.

Ministrska seja.

LDU Beligrad, 9. aprila. Včeraj je bila ministrska seja, na kateri se je razpravljalo o tekočih vprašanjih. Na tej seji je bilo odobreno več ukazov, ki jih bodo posamezna ministrstva predložila kroni v potrditev.

Načrt ustave.

LDU Beligrad, 9. aprila. (Uradno.) Dela komisije za načrt ustave kraljevstva SHS so že v toliko napredovala, da bosta načrt dobila ministrski predsednik in minister za konstituanto takoj po velikonočnih praznikih, ako ne prej, v svrhu pregleda in predhodnje ugotovitve besedila, predno se predloži na vpogled prestolonasledniku Aleksandru in ministrskemu svetu za določitev nadaljnjega postopanja v tem važnem vprašanju. Poleg tega načrta izdeluje komisija za ustavo tudi načrt poslovnika za konstituanto, nadalje načrt zakona o oblastvenih samoupravah, načrt zakona o državnem svetu in načrt zakona o glavni kontroli.

Pomilostitve v naši vojski.

LDU Beligrad, 7. aprila. Dne 5. aprila, prvi dan demobilizacije naše slavne vojske je Nj. Vis. regent Aleksander pomilostil veliko število častnikov, podčastnikov, kaplarov in redovov in neukaznih vojaških oseb celokupne vojske, ki so bili ali sodno obsojeni, ali disciplinarno kaznovani v času vojne. Prvi ukaz: Oproščene so in izročene pozabljenju vse krivice samovoljnega odstranjenja in bega, ki so jih izvršili podčastniki, kaplari in redovi in neukazne vojne osebe celokupne vojske v času od 12. julija 1914 do danes. Drugi ukaz: Oproščene in pozabljenju izročene so vsa sodno nerešena dejanja proti vojnemu kazenskemu zakonu, ki so jih izvršili častniki, vojaški uradniki itd., izvzemši dejanja, storjena vsled sebičnosti, dejanja neodzvanja na mobilizacijski poziv, bega z bojnega polja in samopoškodbe, kakor tudi dela proti prvemu odstavku § 62. istega zakona, t. j. oni, ki so se predali sovražniku in prešli v tujo državo. Tretji ukaz: Oproste se in izroče pozabljenju vse krivice proti naredbam o vojni disciplini, ki so jih storili častniki, vojaški duhovni, vojaški uradniki, podčastniki, kaplari in redovi celokupne vojske v času od 12. julija 1914 do danes in da se oproste in izročijo pozabljenju vse krivice proti zakonu o ženitbi častnikov, podčastnikov itd., ter da se oproste vse neizvršene disciplinarne kazni § 26. o vojni disciplini. Četrti ukaz: Oproščene so dalje tudi druge kazni, v katere je bilo obsojenih 140 aktivnih in rezervnih častnikov.

Izvoz kronsko-dinarskih novčanic prepovedan.

LDU Beligrad, 9. aprila. (Uradno.) Na podlagi sklepa ministrskega sveta od 25. marca t. l. je odredil finančni minister, da se prepove izvoz kronsko-dinarskih novčanic Narodne banke kraljevstva SHS iz naše države. Kdor bo poizkušal izvoziti te novčance preko naših državnih mej, bo kaznovan kot tihotapec na podlagi člena 100 fin. zak. za 1919/20 in se mu bodo novčance zaplenile v korist državne blagajne. Vsem carinarnicam je naročeno, naj najstrožje izvajajo to naredbo.

Sodišča proti verižnikom.

LDU Belgrad, 9. aprila. V ministru za notranje stvari se pripravljajo predlog za ministrstvo pravde, da naj se izdela načrt zakona o osnovanju posebnih sodišč proti verižnikom. Taka sodišča bi se ustanovila pri vseh dosedanjih sodiščih prve in druge stopnje. Tvorili bi jih en sodnik in štirje porotniki, pri kaznivih dejanjih, za katera je določena zaporna kazen nad 5 let, pa 3 sodniki in 4 porotniki.

Minister Trifunović obolel.

LDU Belgrad, 9. aprila. Minister prosvete Miša Trifunović je lahko obolel. Minister Spalajković je že ozdravel ter opravlja že pisarniške posle.

Poslanik Balugđić v Atenah.

LDU Atene, 8. aprila. Poslanec Balugđić je došel danes v Atene. Na kolodvoru so ga sprejeli opravniki poslov, vojaški ataše in osebje poslanstva kraljestva SHS.

D' Esperey v Belgradu.

LDU Belgrad, 9. aprila. Včeraj se je peljal iz Carigrada skozi Belgrad šef zvezniške misije v Carigradu in poveljnik vzhodne vojske general Franchet d' Esperey, ki se je odpeljal brez daljšega odmora dalje proti Parizu.

Dr. Renner v Rimu.

LDU Pariz, 8. aprila. (DunKU) Temps objavlja razgovor svojega rimskega dopisnika z državnim kancelarjem dr. Rennerjem. Državni kancelar je dejal: Sedaj moramo z vsemi svojimi sosedi živeti v popolnem soglasju. Imamo le stremljenje, začeti novo življenje in otresti se preteklosti. Mi smo takorekoč nepolitična država, ki ne želi nikogar drugega kot odprte meje in svobodno trgovino. Naša največja sosedna država je Italija, ki je bila še pred kratkim naša sovražnica. Sedaj je pa tudi italijanska vlada pripravljena, popolnoma odkrito stopiti z nami v mirovne odnose na gospodarskem in političnem polju. Na vprašanje dopisnika, ali more Avstrija zasledovati enako politiko tudi napram drugim deželam, je odgovoril dr. Renner: Gotovo. Začeli smo že v Pragi in jaz bi že tudi potoval v Belgrad, toda jugoslovanska država, ki ima veliko bodočnost, ima trenutno rešiti težavne notranje zadeve. Toda po svojem povratku iz Rima upam, da bom mogel kmalu potovati na jugovzhod. Med Mažarsko in nami je nerešenih še nekaj perečih vprašanj, kakor n. pr. vprašanje Nemške Zapadne Mažarske in mnogo drugih vprašanj, ki so v zvezi z monarhistično reakcijo. Vse te težkoče pa se bodo kmalu poravnale. Med Rumunijo in nami ni nobenih interesnih sporov. Tudi s to državo, tako upam, bomo živeli v najboljšem prijateljstvu. Toda v tej državi so sedaj volitve. Sele ko se bodo končale, moremo misliti na poset.

LDU Rim, 9. aprila. (DunKU) Včeraj ob 10. uri sta ministrski predsednik Nitti in avstrijski državni kancelar dr. Renner imela konferenco v Pallazu Braschi. Oba državnika sta razmotrivala položaj Avstrije na splošno in posebn odnose med Avstrijo in Italijo. Državni kancelar je izrazil gorečo željo Avstrije, utrditi mirovno stanje in vsled tega urediti obmejn vprašanja, zlasti vprašanje izpraznitve Radgone in ljudskega glasovanja na Koroskem. Nato sta se posvetovala o težkih prehranjevalnih razmerah v Avstriji in o potrebi nove pomoči z živili in surovinami. Ministrski predsednik Nitti je obrazložil naziranje italijanske vlade glede mirovnih problemov, zlasti v kolikor se tičejo Avstrije in je naglašal pripravljenost italijanske vlade, dovoliti nemškemu prebivalcem ob gornji Adiji krajevno avtonomijo. Italijanska vlada je nadalje pripravljena, koliko mogoče kmalu vzpostaviti trgovinske odnose z Avstrijo, da more ta država razviti svojo produkcijo in svojo trgovino. — Po tej konferenci, ki je trajala do enajstih in pol, je kralj sprejel dr. Rennerja in se z njim razgovarjal pol ure. Kralj je naglašal svoje zadovoljstvo, da se je vzpostavilo mirovno stanje med Italijo in avstrijsko republiko in je poudarjal, da Italija goji velike simpatije za mlado demokratsko državo in njene svobodo. Zahteval je zlasti pojasnil o položaju in o političnih, gospodarskih in socialnih razmerah v Avstriji ter izjavil, da Italija napram nemškemu narodu Avstrije ni nikdar gojila in ne goji sovražnih čustev. Kralj je izrazil upanje, da bo v bodočnosti med obema državama vladal mir in prijateljstvo. Državni kancelar dr. Renner se je zahvalil kralju v imenu avstrijske vlade za ponovno pošiljanje živil in je pozdravil dobre namene Italije kot jamstvo za omogočenje okrepitve Avstrije. Opoldne je kralj povabil dr. Rennerja na obed, katerega so se med drugim udeležili tudi ministrski predsednik Nitti, člani avstrijske komisije ter nekateri italijanski ministri s svojimi tehničnimi svetovalci. Po obedu je imel kralj cerce. — Pogajanja o gospodarskih vprašanjih so se zvečer nadaljevala. Politična razmotrivanja med Nittijem in Rennerjem se nadaljujejo v soboto.

LDU Rim, 9. aprila. (Brezžično.) Papež sprejme jutri avstrijskega državnega kancelarja dr. Rennerja.

LDU Dunaj, 9. aprila. (ČTU) »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je uspeh potovanja dr. Rennerja v Rim ta, da dobi Nemci na Južnem Tirolskem obširno avtonomijo.

Nemčija.

Angleška in Italija proti francoski akciji.

LDU Pariz, 9. aprila. (Dun. KU) Posebni poročevalec »Matina« javlja z dne 8. t. m., da je angleška vlada proti vsakemu pričakovanju danes po dveh ministrskih sejah sklenila, protestirati proti francoski akciji v Nemčiji. Stališče angleške vlade k problemu socialnih nemirov je, da je to edino-le zadeva vlade, ki po vzpostavitvi miru zastopa nemški narod in da ta zadeva zaveznike nič ne briga, ker se vršijo ti dogodki zunaj one cone, za katero so zavezniki odgovorni. Poročevalec javlja dalje, da bo lord Derby jutri izročil Millerandu protestno noto.

LDU Berlin, 9. aprila. (DunKU.) »Vossische Zeitung« javlja iz Bazla: Kakor poroča »Temps«, je Nitti sporočil ministru Scialoj, ki se nahaja v Londonu, naj se v svrhu skupne diplomatske akcije proti Franciji sporazume z Lloyd Georgeom.

Nemci se vdajo.

LDU Berlin, 9. apr. (Dun. KU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Haaga: Reuterjev urad doznava iz zanesljivega francoskega vira, da je verjetna domneva, da bodo Nemci v kratkem izpraznili nevtralni pas in da se bodo mogle umakniti francoske čete. S tem bi bil spor končan in cilj dosežen, to je Nemčija bi se morala uvesti, da mora izpolniti mirovne pogoje.

Češka.

LDU Praga, 8. aprila. (ČTU) Predsednik Masaryk je sprejel demisijsko ministra za prehrano Houdka in je poveril finančnemu ministru Sonntagu vodstvo tega resorta.

LDU Praga, 9. aprila. Včeraj je vlada konferirala s koalicio. Sklenili so, v kratkem razveljaviti izjemno stanje na Slovaškem.

Rusija.

LDU Moskva, 8. aprila. (Brezžično.) Moskovska sovjetska vlada je poslala italijanskemu ministru za zunanje posle Scialoj in američkemu državnemu tajniku Colbyju brezžično sporočilo, v katerem ponovno opozarja na njeno odkritosrčno pripravljenost za mir in kjer izraža svoje obžalovanje, da so gotove države sicer izjavile pripravljenost za mirovna pogajanja, da pa stavlajo take pogoje, iz katerih se jasno razvidi, da ne želijo miru, temveč vojno.

LDU Berlin, 9. apr. (Dun. KU) »Berliner Tageblatt« javlja iz Varšave, da so delegati Rusije, Poljske, Litvanske in Latvijske dospeli v Bobrujsk. Premirje na polsko-ruski fronti se je pričelo včeraj opoldne.

Poljska.

LDU Varšava, 9. aprila. (Brezžično.) Ministrski svet je obravnaval drugo mirovno noto ruskega poverjenika za zunanje posle in sprejel besedilo naslednje note, ki jo je dostavil poslanikom brezžičnim potom: Poljska vlada naznaja svojo pripravljenost, da ne bo napadla boljševiške fronte, dokler trajajo pogajanja, sporoča pa, da mora odklanjati premirje za trajanje pogajanj v Borysowu. Poljska vlada dovoljuje popolno svobodo boljševiškim pooblaščencom pri obveščanju svoje vlade.

Mažarska.

LDU Budimpešta, 8. aprila. (Brezžično.) Listi objavljajo proglas mesta Sopronja, ki se obrača do zavezniških misij in naglašajo, da hoče mesto ostati pri Mažarski, s katero je zvezano že nad tisoč let. Manifest protestira proti temu, da Avstrija anektira Sopronj.

Italija.

LDU Split, 9. aprila. (DDU) Italijanski listi poročajo iz Bologne: V San Matteo in Persicetu je bil v ponedeljek sklican shod glede nove kolonatske pogodbe in zaplembe zemljišč. Zborovanju je prisostvovalo okrog 1000 oseb. Nastopili so razni govorniki. Posebno ljut govor je imel agitator Campagnoli, katerega je službojoči karabinjerski brigadir pozval, naj preneha. Nato je iz množice nekdo vrget na karabinjerja steklenico in ga ranil. Vsled tega je prišlo do oboroženega spopada. Karabinjerji so rabili samokrese. Na mestu je padlo pet žrtev, v bolnico pa so prepeljali 4 težko in 10 lahko ranjenih. V Persicetu je takoj prišlo vojaško ojačenje

in karabinjerji. — V zvezi s tem dogodkom so v Bologni proglasili splošno stavko, katere se udeležujejo tudi železničarji. Splošna stavka se je v znak protesta proti dogodkom v Persicetu proglasila tudi v Firenzi. Štrajk se je razširil na vso provincijo. Postaja Santa Maria Novella je zasedlo vojaštvo. V mestu Lucca stavka vse železniško osebje; promet je ustavljen. Splošna stavka je izbruhnila tudi v Livornu in v raznih mestih Ligurije. Povsod se vršijo protestna zborovanja.

LDU Split, 9. aprila. (DDU) Položaj v Bologni je še vedno resen. V mestu gospodarci delavska zbornica. Bologna doslej še ni videla tako resne stavke. Po ulicah hodijo samo gruča ljudi resnih obrazov. Vidijo se samo kolesa rdečih čet in kak avtomobil z velikim napisom »Delavska zbornica«.

LDU Dunaj, 9. aprila. (ČTU) Stavka poljedelskih delavcev v Italiji se razširja. V provinciji Bologna je bilo pri spopadu z vojaštvom 6 delavcev ubitih in 35 ranjenih.

Razna poročila.

LDU Trst, 9. aprila. (Brezžično.) Število stavkajočih mestnih nameščencev znaša 7000.

LDU London, 8. aprila. (Brezžično.) Dne 5. t. m. se je v Jeruzalemu proglasilo obredno stanje. Oddelki strojnice na konju krožijo po mestu. V torek so se zopet spopadli judje in mohamedanci, pri čemer je bilo več oseb ubitih. Vsega skupaj je bilo ubitih ali ranjenih 250 oseb. Včeraj so dovolili vstop v mesto. Sedaj so zopet normalne razmere.

LDU Newyork, 8. aprila. (Brezžično.) Pri predhodnih volitvah v državi Newyork sta bila poražena senator Johnson, ki je ljut nasprotnik zveze narodov, in Hoover, ki se zavzema za sodelovanje z Evropo. Vsled tega je Hooverjeva kandidatura za predsedniško mesto zelo dvomljiva.

Politične novice.

+ Za osvoboditev vojnih ujetnikov. Poslanec dr. Hohnjec je pretekli teden v vojnem ministru v Belem gradu vprašal o jugoslovanskih vojnih ujetnikih, zlasti o tem, koliko naših vojnih ujetnikov se je že vrnilo iz Italije in koliko jih še v Italiji čaka rešitev. Zvedel je, da je v tem letu iz Italije v domovino dospelo naslednje število ujetnikov: dne 18. januarja 3183, 27. jan. 2015, 7. februarja 838, 18. febr. 1962, 25. febr. 2202, 3. marca 1918, zadnje dni marca 3163 mož. Na vprašanje, koliko naših ujetnikov še vedno je v sponah tujinstva, se je poslanec dalo zagotovilo, da bo ministru takoj potom našega političnega zastopstva v Italiji skušalo zvedeti število naših ujetnikov, ki še niso osvobojeni. Dr. Hohnjec se je tudi večkrat ustmeno in pisмено obrnil na ministra zunanjih poslov Spalajkoviča, naj naša vlada zopet z vso energijo stori primerne in potrebne korake pri italijanski vladi, da vendar enkrat oprosti vse naše vojne ujetnike ter jih kakor najhitreje mogoče pošlje v domovino, po kateri tako iskreno hrepenijo. Minister Spalajkovič je obljubil, da bo takoj vse storil, kar je v njegovih močeh. Obnem ga je poslanec dr. Hohnjec opozoril na naše ujetnike v Rusiji, odkoder se že dolgo časa ni vrnil nobeden naš državljan. Češko-slovaški državi se je zadnji čas posrečilo osvoboditi precejšnje število svojih državljanov iz ruskega ujetništva. Zakaj se to ne bi posrečilo naši državi s pomočjo mednarodnega Rdečega križa? Tudi v tem oziru je minister Spalajkovič obljubil svojo pomoč.

+ Shod zaupnikov faroške stranke. Pod tem naslovom prinaša »Domovina« poročilo o shodu zaupnikov SLS. Ker naši bralci gotovo ne pridejo do tega dragocenega lističa, jim hočemo podati par draguljev na poskušnjo. »Shod zaupnikov, ki se je vršil v Ljubljani pod firmo SLS, je pokazal, da je bil to le shod duhovščine in njenih podreptnikov... Med poslušalci je bilo vse črno kaplanov, fajmoštrov in dekanov, okoli katerih je bila zbrana le mala čreda nedolžnih ovac.« Višek hudobije je pa dosegel dr. Korošec s trditvijo, da je glavno delo demokratske stranke — korupcija. Za to svojo trditve, ki je ni z ničemer drugim, kot s svojim lažljivim jezikom podprl, bo predsednik SLS že dobil plačilo. — Ko smo to brali, smo se spomnili na govedinarsko folkloristiko rajnega »Dneva«, ki je o priliki katoliškega shoda l. 1913, prinesel vest: »Danes je prišlo v Ljubljano 30 preoblečenih čeških kaplanov.« Takrat je prišlo v Ljubljano več sto čeških Orlov. Če pripomnimo, da je »Domovina« v istih rokah, kot nekda »Dan«, si more vsakdo ustvariti sodbu.

+ Davek na vojne dobičke. Belgrajska »Tribuna« piše: Nj. Vis. regent je podpisal ukaz, ki uveljavlja začasni zakon o davku na vojne bogataše, kateri je bil že v avgustu lanskega leta stavljen v parlamentu na dnevni red. Ta zakon se je raz-

praviljal v finančnem odboru in je bil soglasno sprejet kot nujen. Ker je demokratska obstrukcija onemogočila razpravo v parlamentu, je bila Protičeva vlada prisiljena, da ga oživotvori, ker so ji zahteve socialne pravičnosti in zelo važni fiskalni interesi nalagali, da se čimprej podvržejo obdavčenju vojni milijonarji. Ker je po mnenju finančnega ministra parlamentarna manjšina preprečevala delo v parlamentu s svojo obstrukcijo, ki ni bila z ničemer izzvana in se z ničemer ne more opravičevati, in ker zahtevajo v prvi vrsti državni interesi, da se obdavčijo vojni bogataši, je vlada storila svojo dolžnost. Na ta način se bo mnogo doprineslo k vzpostavljenju proračunskega ravnotežja in pomirjenju širokih slojev naroda, ki so odločno zahtevali, da go z jakim obdavčenjem vojnih bogatašev popravi, kar je vojna pokvarila. Ako se to dosedaj ni moglo izvršiti, so krivi temu demokrati in socialisti, ki so hoteli napraviti uslugo svojim voj. bogatašem. Začasni zakoni se navadno sprejemajo z nevoljo, toda v tem slučaju bodo ta začasni zakon pozdravili široki sloji naroda. — Opazka uredn.: Zakon na vojne dobičke je samo v toliko začasen, ker je zaenkrat uveljavljen samo z ukazom.

+ Tiskovna pomota. V včerajšnji številki »Slovenca« se je vrnila v notici »Marš ven!« tiskovna pomota. Namesto »gola laž, kakor so si jih demokratski ministri že nečesto izmislili« se mora glasiti »kakor so si jih demokratski listi že nečesto izmislili«.

Dnevna novice.

— Poziv. V noči od 22. na 23. marca t. l. izbruhnil je v Dvorski vasi, občina Sv. Gregor, politični okraj Kočevje, požar, ki je upepelil 11 posestnikov skupno 22 hiš in gospodarskih poslopij. Razven stavb je zgorelo prizadetih vse gospodarsko orodje, obleka, živila in perutnina. Skupna škoda znaša približno 640.000 K, zavarovani pasovi bili prizadeti le za malenkostne vsote. Da se odpomore bednemu stanju pogorelece, razpisujem s tem nabiranje milih darov po vsej Sloveniji. Darove sprejema v Ljubljani poverjenstvo za notranje zadeve (pravateljstvo pomožnih uradov) in mestni magistrat ljubljanski, na deželi vsa okrajna glavarstva in politične ekspoziture, nadalje mestni magistrat v Celju in Ptuju. Darovi se bodo objavili v Uradnem listu in oddali svojemu namenu. — Predsedstvo poverjenstva za notranje zadeve. V Ljubljani, dne 7. aprila 1920. Poverjenik za notranje zadeve: Remec s. r.

— Župna cerkev na Vranji počti pri Kamniku je dobila tri nove bronaste zvonove mesto enega malega, ki se je bil jeseni ubil. Veliko soboto ob pol 11. uri so jih pripeljali iz Ljubljane iz livarne. Ob vstajenju so že pritkavali nanje. Bili so za slo občeini pred cerkvijo. V srečo po Veliki noči so jih potegnili v stolp. Majhna, hribovska županja, velika požrtvovalnost!

— Vstajanje v Mariboru. Velikonočno vstajanje je bilo letos v mariborski stolnici posebno slovesno. Po opravičenem oficiju se je pomikala procesija po Slovškem trgu. Najsvetejši je nosil mil. g. knezoškof dr. Mihael Napotnik. Za Najsvetejšim so korakali gg. ministri dr. Korošec in dr. Jankovič, g. poverjenik dr. Verstovšek in Fon, g. gerent mariborskega mesta dr. Leskovar ter zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti. Bilo je to prvo vstajenje ob slovenski službi božji v mariborski stolnici.

— Ameriški Slovenki g. Ana Marin in Cecilija Pfajfer, obe v Brooklyn, ki sta se že opetovano izkazali kot požrtvovalni rodoljubkinji, sta darovali pisatelju Jos. Stritarju 1530 avstrijskih kron, Slovenski Matici pa 500 jugoslovanskih kron. Želimo, da bi našli povsod, zlasti med ameriškinimi Slovenci, obilo posnemovalcev.

— Dijaški transport v Češkoslovaško odide med 14. in 15. aprilom iz Ljubljane. Priklopi se češkoslovaškim legionarjem. Natančnejši podatki še slede. Potne liste, izvoznice za živila in žnižano vožnjo po južni železnici si oskrbi vsakdo sam. Prijave je poslati takoj (eventuelno brzojavno) na naslov Ivo Pirc, cand. med., Ljubljana, Vrhovčeva ul. št. 1. — Slovenska dijaška zadruga v Pragi.

— Interniran je bil dne 30. marca g. kurat Ig. Zganjar na Premu. Zaprt je v Trstu. V trnovski dekaniji je vedno manj duhovnikov. V Smihelu je umrl, v Harijah je zbežal, kaplan v Knežaku je zbežal, v Trnovem sta samo dva gospoda in zdaj ga še na Premu ni.

— Ustanovitev društva državnih in javnih nameščencev, kakor tudi učiteljev in vpokojencev iz zasedenega ozemlja. Vabijo se vsi državni nameščenci iz zasedenega ozemlja na javni shod, ki se vrši 11. t. m. ob 15. uri v veliki dvorani »Narodnega doma«. Udeležiti se imajo vse kategorije brez razlike stanu in čina, ženskega in moškega spola, kakor: poštno, železniško, učiteljsko, orožniško, policijsko. fi-

nančno, davčno, sodnijsko osebje itd. — Dnevni red: 1. Ustanovitev društva. 2. Zastopati naše stanovne interese. 3. Podpirati naše tovarne v zasedenem ozemlju. Poslanci iz zasedenega ozemlja bodo govorili in razjasnili zborovalcem naš položaj. Naše društvo ne bo priznalo strankarstva in nima političnega ozadja. Vaša naloga je, da pridete in pokažete resnobo, voljo in odločnost, ko si vstvarjate temelj lastne koristi in ljubezni do domovine. Podajte se na delo, ker samo v delu je zmaga.

— Vse gospode, ki so naročili ponatis iz »Bogoljuba« prosimo potrpljenja, ker bomo vsled nepričakovanih zaprek v tiskarni, začeli pošiljati brošure šele koncem drugega tedna. K. L.

— Prirčne pozdrave pošiljam vsem tovarišem poskusnim orožnikom, s katerimi sem bil svoječasnno skupaj v Uršulinskem samostanu. Enako pozdravljam sploh vse znanke in znanke v domovini. Ako mi kdo želi pisati, izve moj naslov v upravi »Slovenca«. — Vlado Premru, Amerika. 1425

— Gad v nenavadnem času. V nedeljo 28. m. m. je ustrelil lovec Jurij Janc iz Bistrice pri Trzinu velikega gada, kateri je bil čez pol metra dolg. V tem nenavadnem času se vidi malokdaj.

— Slovensko lovsko društvo priredi v nedeljo dne 18. t. m. v Novem mestu krajevni ogled lovskih psov. Vabijo se vsi lovci in ljubitelji psov iz okrajev Novo mesto, Metlika, Črnomelj in Krško, da pripelejo svoje pse k ogledu. Ogled se vrši na dvorišču gostilne Štembur v Kandiji. Začetek ob pol 2. uri popoldne. Posebna komisija bo pse ogledala in ocenila. (K)

— Oglase mariborskih inzerentov sprejema po izvirnih cenah za »Slovenca« in »Domoljuba« Zastopstvo jugoslovanskih novic, Maribor, Slovenska ul. 15, poleg hotela »Union«.

— Iz Poljčan. Dolžni smo napram javnosti, da zopet nekoliko oživimo spomin na g. Baumanna iz Poljčan. Onega »gospoda«, proti kateremu je pri celiskem okrožnem sodišču preiskava radi hudodelstva težke telesne poškodbe nad nekim slovenskim kmetom iz Žiž pri Konjicah. V hudi zadregi je vsa nemškutarija Dravinjske doline: »Kaj, če bo zaprt?« Nekateri celo pravijo, da bo moral v Albanijo. In v tej težki zadregi so pozvali vsenemškega apostola Domaingo iz Beljaka, kjer je sedaj nastavljen. V »zlatih« časih stare Avstrije je bil ta gospod tu železniški uradnik in duša vsega nemšturstva. Ta naj bi jih rešil, g. Baumanna in celo nemško kulturo v Poljčanah. Sklicali so vse svoje velmože na posvet v — Loče. Dosedaj je bilo varno zatočišče teh temnih elementov v hotelu Baumann — zatočišče vseh zaljubljenih parčkov. (Oh morala, morala!) Ker so jim postala tla tu prevročna, zato so si morali poiskati seve drugje varne strehe. Posvetovanja so trajala cele noči. Seveda so bili po končanem delu vsi hripavi samega »heilanja«. Prepričani smo, da se vendar enkrat nekaj pametnega sklenili — porok zato nam je prisotnost bivšega aktivnega avstrijskega stotnika Wallanda pri posvetovanjih. Tudi o temu gospodu krožijo raznoterosti, nekateri trdijo, da se uri v verižništvu. Videli smo ga parkrat preobloženega s kovčki v vlakcu. Mislimo, da je kolportiranje v Gradcu varnejše kot veriženje. Da so ostali vedno isti nemškutarski zagrizenci, nam priča g. Lavrič v Konjicah. Iz avstrijskega Lauritscha je postal sedaj Laurich, samo ne slov. Lavrič! Upamo, da ne bodo rešili niti milijoni niti g. Domaingo Baumanna iz rok pravice. Žalostno je tudi dejstvo, da se dobijo slovenski odvjetniki, ki zagovarjajo take ljudi. Denar, denar!!

— Velika poneverba. V Celju je pri okrajni bolniški blagajni poneveril Martin Brezovšek 10.000 kron; pobegnil je z njimi in lumpal okoli, toda paznim čem detektivu Janeška ni ušel; aretiral ga je. Defraudanta so izročili sodišču. Vsekokor mora biti nadzorstvo pri okrajni bolniški blagajni v Celju nad vse vzorno.

Iz Prekmurja.

Cvetna nedelja v Beltincih. Na cvetno nedeljo sem bil v Beltincih pri slovenski službi božji. Nekaj zanimivega je bilo petje »pasije« ali trpljenja Kristusovega. Po drugi Sloveniji se poje to v več cerkvah latinski. V Prekmurju se poje to slovenski in sicer tako koralno kakor drugje latinski. Ulogo Kristusovo je pel g. nadučitelj Šprager, druge uloge cerkveni pevci in pevke na koru, ulogo množice ves pevski zbor. Človek se zamisli v Ciril-Metodove čase, ko sliši to cerkveno petje v slovenskem jeziku, oziroma v prekmurskem starem narečju. Ta navada bi bila posnemana vredna. Kdor se zanima za to petje, naj piše g. nadučitelju Špragerju, ki se je kot štajerski Slovenec letos naučil to petje od prekmurskega cerkvenega zbora.

Župnik Klekl še vedno zaprt. Bratranec voditelja prekmurskih Slovencev, vojakinega župnika Jož. Klekla, g. Jo-

žef Klekl, župnik v Velikih Dolencih, na demarkacijski črti proti Monostru Sv. Gotharda, je šel čez demarkacijsko črto, izvajalen, kakor se zdi, od mažarskih stražnikov. Ko je bil onkraj črte, pa so ga aretirali mažarski stražniki ter odvedli v zapor v Sombotelj. Župnik Klekl ima eno vas svoje župnije onkraj demarkacijske črte; zato bi bil že raditega opravičen iti čez demarkacijsko črto. Če pa tudi tega ne bi bilo, je jasno, da so ravnali Mažari celo protipostavno. K večjemu bi imeli poslati g. župnika nazaj čez mejo, ne pa ga zapreti. Zgodilo se je to že začetkom marca. Slovenska vlada v Ljubljani je storila že odločne korake, da Ogr izpuste g. Klekla. Stvar pa še vedno ni rešena. Treba bo občutnih represalij, če se Ogr ne bodo kmalu spametovali. Nedolžnih žrtv imamo že dovolj!

Ljubljanske novice.

Ij Pevska zveza »Ljubljana« vabi k zabavnemu večeru, ki ga priredi svojim članom in prijateljem dne 10. aprila 1920 ob pol 20. uri v veliki dvorani in stranskih prostorih Ljudskega doma. Spored: 1. Juvanc: Pastir. Moški zbor s tenorskim in baritonskim samosplovom. 2. O. Dev: a) Čej so tiste stazice? Koroška narodna. b) Pvaninska. Koroška narodna. Poje društveni moški zbor. 3. Pozdravni govor društvenega predsednika. 4. Bajuk: a) Meglica. Slov. narodna. b) Moj očka imajo konjca dva. Slov. narodna. Poje društveni mešani zbor. 5. Parma: Večerna pesem. Iz Amacork. Triglasni ženski zbor. 6. Ign. Hladnik: Vesela pevke. Dvoglasni ženski zbor s klavirjem. Poje društveni ženski zbor. 7. Kuplet: a) Trije kamniški knajpovci. b) Pri fotografu. c) Cunjar. — Šalji va pošta, bogat srečolov. V stranskih prostorih: gostilna z mrzlim prigrizkom, slaščičarna, turška kavarna, tobakarna. V vseh prostorih pa vesela zabava. — Vstopnina za člane (izkaznice!) po 3 K, za nečlane po 6 K za osebo. — Odbor.

Ij Družba sv. Vincencija Pavla in družba sv. Elizabete vabita k skupni dobrodelni prireditvi, ki se vrši s prijaznim sodelovanjem pevske zveze »Ljubljana« v nedeljo 18. aprila 1920 v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. — Spored: 1. Nagovor mestnega župnika Fr. S. Finžgarja. 2. Koncert pevske zveze »Ljubljana«: a) Juvanc: »Pastir«. Moški zbor s tenorskim in baritonskim samosplovom. b) O. Dev: »Barčica«. Slovenska narodna iz beneške Slovenije. Mešani zbor. c) M. Bajuk: »Moj očka imajo konjca dva.« Slovenska narodna. Mešani zbor. d) O. Dgv: »Veseli letni časi.« Slovenska narodna. Mešani zbor. 3. Koncert vojaške godbe. 4. Srečolov in prosta zabava. Prireditve se začne točno ob 8. uri zvečer in se vrši pri pogrnjenih mizah. Serviranje se prične po koncertu pevske zveze »Ljubljana«. Kajeenje naj se med govorom in petem popolno opusti. Vstopnina za osebo znaša 6 kron, preplačila se z ozirom na eminentno dobrodelni namen hvaležno sprejemajo.

Ij Vse prijateljstvo orlovske organizacije vabimo k prireditvi žentpetrskih Orlov in Orlic, ki bo na belo nedeljo ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Spored je zelo zanimiv in mnogovrsten. Med drugim simbolične vaje članov in članic, vaje z »lučkami«, Finžgarjeva burka »Vse naše« in spevoigra »Kovačev študent.« Vstopnice v predprodaji v Jugoslov. knjigarni. (K)

Ij Leonova družba vabi vse svoje odbornike k odborovi seji, ki se vrši v soboto ob 4. uri pop. v Jugoslovanski tiskarni, I. nadstropje, posvetovalnica K. T. D. — Razgovor o važnih zadevah. — Dr. Srebrnič.

Ij Prosvetno društvo za frančiškansko župnijo vabi na diskusijski večer, ki ga priredi v ponedeljek 12. t. m. v dvorani na portu frančiškanskega samostana ob pol 8. uri zvečer.

Ij Glasbena Matica, Naši priznani domači umetnici sta si izbrali za ponedeljkov koncert nad vse zanimiv spored. Ga. Lovšetova bo prednašala med drugim Kogojev »Jaz se te bom spomnila«, v kateri nam skladatelj v hipermodernih disonancijskih zvezah prikazuje bolno smrtnorano deklisko dušo. — Lajovčeva »Begunka pri zibelu« je izmed njegovih poslednjih del in brezdvomno biser sopranske pevske literature. S težkimi akordi govori skladatelj o velikem gorju ob Soči, z večjo roko slika obup matere-pregnanke z Brd, ki išče sebi in otroku utehe pri sopregnanki — Materi Božji s Svete Gore. Naš nadehndni komponist Škerjanc pa nam predločuje lepo mesečno »Pomladno noč« na vrhu s sladko melodijo s sijajnim klavirskim partom. Poleg navedenih domačih del obsega pevski spored Dvorakovo melanholično »Ljubavno pesem«, Griegove razposajene »Kozlički plešejo« in Chaminadovo koloraturno eliko »Poletje«. Od operistov sta zastopana Puccini z arijo iz »Tosca« in Donizetti z veliko koloraturno arijo iz »Don Pasquala«. (K)

Ij Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo usnja v nedeljo, dne 11. aprila ob 9 uri

dopoldne v običajnih prostorih, Spodnja Šiška št. 30. (K)

Ij Gremij trgovcev v Ljubljani sporoča: Dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne se vrši v mestni dvorani ustanovni občni zbor »Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo«, dne 11. t. m. pa je vseslovenski trgovski shod. Ker bodo gostje že prihajali v Ljubljano 10. t. m., pozivlje gremij trgovcev v Ljubljani vse svoje člane, da v svrhu manifestacije za ta dva tako važna trgovska sestanka zapro v soboto popoldne svoje trgovine. Načelstvo.

Ij Pravoslavna služba božja. (Uskrs. Voskresenje!) Dne 11. aprila tek. god. u 10. časova prije podne u vojašnici Kralja Petra I. Oficirske i gradjanske porodice pozivaju se, da službi božjoj prisustvuju. — 12. aprila tek. god. u 10. časova prije podne u evangeličkoj crkvi, Gosposvet-ska cesta.

Ij Slov. trgovsko društvo »Merkur« priredi v nedeljo 11. aprila ob polu 8. zvečer v veliki dvorani hotela »Union« na čast gostom vseslovenskega trgovskega shoda družabni večer. Na vsopredju je petje in prosta zabava. Pri večeru igra godba dravske divizij pod vodstvom g. kapelnika dr. Čerina. Vstopnina 20 K za osebo. Gg. člane in prijatelje društva vabimo k mnogobrojni udeležbi. (K)

Ij Za pogorelce v Predtrgu pri Radovljici. V Ljubljani je poverjen mestni magistrat, da nabira mile darove v ta namen. Darovalce prosimo, da oddajo svoje darove pri mestni blagajni.

Ij Gledališče stavka. Sinoči se je zgodil v gledališču smešen in resen slučaj. Peli so »Fausta«. Po prvem dejanju se je zastor dvignil, zbor se je prikazal na odru in gledal nemo občinstvo, občinstvo je gledalo vanj. Nato se je oglašil eden izmed igralcev in se lepo zahvalil občinstvu ter povedal, da se predstava ne bo nadaljevala, ker stavkajo, ker jim niso izpolnili zahteve po povišanju plač. Občinstvo je pritrdjevalo in jim klicalo, naj vztrajajo. Zastor je padel. Čez nekaj časa se je prikazal nekdo in pojasnjeval zadevo v imenu ravnateljstva, a občinstvo ga je izžvižgalo, da se je moral umakniti. Ravnateljstvo je vedelo za pogajanja že jutraj in predstave ni odpovedalo. O tem bomo še poročali.

Ij I. jugoslovanski citrarski klub »Favorit« ima danes 10. aprila 1920 ob 7. uri zvečer sestanek, in sicer v dvorani Glasbene Matice, Gosposka ulica. Člani naj se sestanka gotovo udeležijo. Odbor. (K)

Ij Umrli so v Ljubljani: Ivana Miklavčeva, žena branjeva, 62 let. — Viktor Krasevec, livar, 29 let. — Marija Zabukovec, žena sluga, 44 let. — Frančiška Burja, gospodinja, 59 let. — Marija Sterle, premo-garjeva hči, 17 let. — Fran Ulaša, kočar-jev sin, 23 let. — Frančiška Nanut, premo-garjeva žena, 53 let. — Franc Metelko, zidar, 40 let. — Julija Puc, šivilja, 64 let.

Ij Nesreča? V petek, dne 9. aprila t. l. je naznanila gospa Jegličeva policiji, da leži njen mož v Ljubljani. Popoldne ob 14. se je zbrala v Trnovskem pristanu komisija, v kateri smo videli gg. preiskovalnega sodnika dr. Stoikoviča, revirnega nadzornika Habeta, okoliškega nadzornika Podreberška in druge varnostne organe. S čolni so nato iskali po Ljubljani gospoda narednika Jegliča in so ga res našli ležati nad zatornico Ljubljane ob Trnovskem pristanu. Mrliča so potegnili iz vode in ga agnos-cirali. Njegova vdova je bridko plakala in pripovedovala, da je že 8 dni preteklo, kar je izginil. Ljudi, kateri so z največjim zani-manjem zasledovali uradno postopanje, se je zbralo na obeh bregovih Ljubljane vse polno. Pri nem so našli 2000 kron. Mrliča so prepeljali v anatomsni zavod, kjer ga bodo raztelesili. O nesreči, katera je zadela gospoda Jegliča, se po Ljubljani razširjajo razne govorice.

Ij V pojasnilo. Matija Zemljč, doma iz Beričevega pri Ljutomeru, ki je bil obsojen pri ljubljanskem deželnem sodišču radi poneverbe treh parov čevljev, ni istovet-en z Matijem Zemljčem iz Očeslavca, sprevodnikom na južni železnici.

Ij Povišanja pri policiji. Okoliškim nadzornikom je bil imenovan gosp. Franc Čejko; za detektive I. razreda so imen-ovani Jožef Močan, Bernot, Rebec, Aloj-zij Repše, Florijan Leopold in France Bonča.

Ij Potrjena sodba. Prizivni senat je potrdil sodbo, s katero je g. svetn. Kerševan obsodil Francesca Prioglia na 20.000 K globe, na 6 mesecev zopora in na zapad zaplenjenih konj. Nastop kazni se je Pro-gliu odgodil proti kavciji 50.000 kren do 1. majnika.

Ij Velikega razbojnika so pripeljali, gospod svetnik! pravi capin, katerega je pripeljal državni varnostni stražnik na po-licijsko ravnateljstvo. Pred »kazino« je razgrajal, častnike zmerjal in slavil Ra-deckega! Ko ga je državni varnostni straž-nik aretiral, je kričal in razgrajal naprej: »Kar obesite me!« In mladina je imela svojo šalo z njim, kateri je bil seveda pi-jan, da so ga komaj noge nosile. Kratek razgovor pri permanentnem uradniku na policijskem ravnateljstvu je sledil: »Kako se pišete?« — »Miklavž, star natakar in

Ljubljančan!« — »Zaradi pijanosti 3 dni.« — »Pa jesti mi morate še danes datil.« — »Dobite!« — »Tako je prav, gospod svet-nik.« je rekel Miklavž in zadovoljno se smehljajoč potapljial stražnika po rami, rekoč: »Hitro pojdiva, da dobim prej me-nažo.«

Najnovejša poročila.

DR. RIBARJEV NEUSPEH.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Beligrad, 9. aprila. Akcija dr. Ribarja, ki je nastopil v pozi demokratskega reši-telja kot podpredsednik parlamenta, je doživela popoln polom, kar se je tudi pri-čakovalo. Dr. Ribar je odpotoval domov v Djakovo ter se po njegovem odhodu ne bode vodila pogajanja z opozicijo. Demo-kratki so s tem doživeli neuspeh, ker so upali, da bodo z nastopom strankarskega človeka na mestu začasnega predsednika kovali strankarski kapital.

KONEC PRAZNI BORBI ZA KVORUM.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Beligrad, 9. aprila. Ministrski pred-sednik Stojan Protič stoji odločno na sta-lišču, da se radi vprašanja kvoruma ne sme dopustiti paraliziranje vsega parla-mentarnega dela. Protič je izjavil, da je za kvorum v parlamentu zadosti 100 gla-sov, in se skliceval na to, da je bil svoje-časno predložen narodnemu predstavn-ištvu tozadeven dr. Kramerjev predlog, na katerega so pristale vse stranke.

VPRAŠANJE NOVEGA PREDSEDNIKA ZBORNICE.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Beligrad, 9. aprila. Vse vesti, da bi Todor Stanković, Kosta Stojanović ali Nasta Petrovič postal predsednik narod-nega predstavništva, so gole kombinacije. »Tribuna« pravi, da je točno samo to, da želi vlada doseči glede volitve predse-dnika narodnega predstavništva sporazum.

KDO KRIV?

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Beligrad, 9. aprila. Opozicijski tisk ostru napada finančnega ministra, ker je zakon o proračunskih dvanaestinah obelo-danil kot ukazni zakon. Demokrati so po-zabili, da so sami objavili mnogo važnej-ših zakonov v obliki naredbe kot n. pr. naredbo o občinskih volitvah in slične na-redbe ter da so brez vednosti parlamenta izpreminjali tudi ustavne zakone same.

JADRANSKO VPRAŠANJE.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Beligrad, 9. aprila. Dne 15. ali 16. t. m. se bo vršil kronski svet, ki bo sklepal o ja-dranskem vprašanju. Pašič bo članom vla-de in posameznim zastopnikom strank raz-ložil današnje stanje jadranskega vpraša-nja, kakor tudi izglede za povoljno rešitev ostalih vprašanj, ki se nas tičejo. Različne vesti, ki govore o nesoglasju med Pašičem in dr. Trumbićem so neresnične, kakor so tudi neresnične vesti, ki se lansirajo iz Ita-lije, da je že ustvarjen sporazum med našo državo in Italijo, po katerem bi dobila Ita-lija Reko, mi pa Skader.

ITALIJANSKO HUJSKANJE.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Beligrad, 9. aprila. Italijani so izkrcali na albanski obali 150 Črnogorcev z namenom, da jih pošljejo med posamezna črnogorska plemena, ki naj bi jih najhujš-kali proti naši državi. Z ozirom na to, da jim to ni uspelo zaradi zavednosti Črno-gorcev, so svoje najemnike prepeljali v Skader. Zdi se, da nameravajo Italijani uporabiti Skader kot trdnjavo, od koder hočejo širiti zmešnjave v naši državi.

NOVI REŽIM V NAŠI TRGOVINI.

LDU Beligrad, 9. aprila. »Balkan« piše pod naslovom: Med ministroma trgovine in industrije ter financ se je dosegel spo-razum ter se uvede popolnoma nov režim v naši trgovini. Sklenili so se nastopni ukrepi: 1. Ukinja se sistem izvoznic, 2. kompenzacijske pogodbe se odpovedo, 3. ukinjajo se izkaznice, 4. uvede se svobodni notranji trgovski promet za vse kra-ljestvo, 5. uvede se svobodna trgovina za zunanji promet, izvezniški nekatere najvaž-nejše proizvode: žito, govejo živino, meso, moko itd., za katere se bo uvedel ali dr-žavni monopol za eksport, ali pa organizi-rane izvozne zadruge, katere bi tvorila dr-žava z najvažnejšimi gospodarskimi orga-nizacijami (zbornicami, poljedelskimi za-drugami itd.). Proizvodi za prehrano se v prvi vrsti rezervirajo za ministrstvo vojne in mornarice in za notranje potrebe dr-žave, izvažal pa se bo samo prebitok. Glavni del dohodkov se bo po odbitku stroškov razdelil tako-le: 25% za invalide, 25 pro-centov za nabavo poljedelskega inventarja za oškodovane v vojni, 25 procentov za zgradbo skladišč in velikega pristanišča v Belem gradu, 25 procentov za državno bla-gajno. Na ta način se bodo dohodki iz razlike med prodajno in nakupno ceno razdelili v navedene svrhe in ne bodo šli v žepe bogatašev ali strankarskih prija-teljev ali celo tujcev.

Vsem podružnicam „Slomškove zveze“ in okraj. učiteljskim društvom v Sloveniji.

Da se zadeva ujedinjenja slovenskega učiteljstva temeljito pojasni in odstrani za bodoče vsako nesporazumljenje, je sklenilo učiteljstvo »Slomškove zveze« na svojem sestanku z dne 31. marca t. l. objaviti okrožnico vsemu slov. učiteljstvu, ki naj sedaj odloča o zadevi.

Na pobudo »Slomškove zveze« se je osnoval lansko leto Učiteljski svet, ki mu je predsedoval učitelj Ivan Petrič, sedanji začasni voditelj v Sp. Šiški. V tem Učit. svetu so se pripravljala tla za stanovsko ujedinjenje. Vršilo se je nekaj sej, potem pa predsednik že skoraj eno leto ni sklical nobene seje in zadeva je zaspala brez pravega vzroka. Podružnice »Slomškove zveze« so priredile več zborovanj v svrhu razpravljanja o stanovskem združenju. Na ta zborovanja so bili vabljeni tudi člani okraj. učit. društev. Na takem skupnem sestanku v Novem mestu dne 1. maja 1919 je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

»Zahtevamo, naj se združi takoj vse učiteljstvo v Sloveniji v eno samo strogo stanovsko organizacijo, ki pa mu naj pusti v kulturnih vprašanjih popolno svobodo, tudi svobodo združevanja v posebne samo kulturne učiteljske organizacije. Ta učiteljska stanovska organizacija naj se čimprej razširi po vsej Jugoslaviji.«

Ta resolucija je bila sprejeta tudi od vseh podružnic »Slomškove zveze«. Na dalje sta »Slov. Učitelj« v št. 5. in 6. lanskega leta in »Učiteljski Tovariši« priobčila članek v navedenem smislu.

Na božičnem zborovanju »Slomškove zveze« so bili zopet sprejete resolucije, ki iskreno pozdravljajo ustanovitev stanovske organizacije. Razpravljalo se je o pravih Unije, ki jih je tudi priobčil »Slovenski Učitelj« v št. 1. let. leta. Na prejšnjih naših zborovanjih pa so se tudi spremenila pravila »Slomškove zveze«, ki naj bi postala le kulturna organizacija. Pravila je najti v številki 7. Slov. Učitelja leta 1919. Obrnili pa smo se nadalje tudi naravnost v Beligrad na glavni odbor Udruženja, a odgovora še do danes nismo prejeli. Odbor »Slomškove zveze« se je tudi pisмено obrnil na vodstvo »Zaveze«, poslal mu resoluciji z občnega zbora in ker ni bilo odgovora, smo ponovno pozvali vodstvo »Zaveze« in obenem predlagali, da naj pošlje svoje zastopnike, s katerimi bi bilo možno sestaviti pogoje za ustanovitev strokovne organizacije. Odgovor pa je dobila »Slomškova zveza« od vodstva »Zaveze« šele pod pritiskom javnih polemik, ki se glasi takole: »Vodstvo Zaveze je napravilo na svoji seji dne 14. t. m. in z ozirom na dopisna dopisa Vaše »Zveze« sledeči sklep: Zaveza jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani stavljenih resolucij »Slomškove zveze«, s katerimi se ta izreka za edinstveno stanovsko organizacijo zajedno je pa sklenila, da svoje »Zveze« ne razpusti, ne more vzeti na znanje. V zvezi s tem odpade tudi vsak nadaljni razgovor s predlaganimi poslanci.« To je tedaj zgodovina vprašanja stanovskega ujedinjenja slov. učitelja, iz katere je jasno razvidno, da ne zadene odbora »Slomškove zveze« nobena krivda, če zadeva ne pride preko mrtve točke. Iz vsega pa je razvidno, da sedanji voditelji »Zaveze« zadeve sploh ne smatrajo za resno in jo hočejo na vsak način spraviti s sveta. Nam pa se vidi to vprašanje življenjskega pomena za učiteljski stan in ker smo mnenja, da vodstvo »Zaveze« ni izraz naziranja pretežne večine slov. učiteljstva, zato napravimo od naše strani še z d n j i poizkus s tem, da se obračamo na forum vsega slov. učiteljstva, ki naj odloči o stvari po svojem preudarku.

Odbor »Slomškove zveze« v Ljubljani, dne 6. aprila 1920.

Slovaško pismo.

Nad Tatrou se blýska! Kolikokrat je pel slovaški narod to bojno pesem, pela jo je mladina za spušenimi zavesami in upala... Le malo jih je bilo, ki so verovali tožbam slovaškega plemena; Evropa ni mogla verjeti, da je tam nekeje na Ogrskem nekaj plemena, ki ga preganjajo huje, kot nekaj v Ameriki Indijance, Ubogim le neradi verjamejo, — in zato so Slovaki zastoj klicali na pomoč. In tako se je zgodilo, da je ljudstvo, ki je dalo ogrskemu kraljestvu vse temeljne institucije in vs izraze, ki jih Mažar v svojem slovarju stepnega nomada ni mogel najti, — da je to ljudstvo bilo brez vsakih pravic, bedno, kulturno izstradano in socialno tlačeno od mažarskega krvnega in denarnega plemstva.

A tudi v tem najglobljem ponižanju slovaškega naroda ni obnemel pogumni glas množ, ki so ostali zvesti svojemu rodu. Malo jih je bilo. Dukovščina je skoraj sama kljubovala mažarskemu pritisku in za

njo so stale množice malih kmetov, naših kajzarjev, razdedinjenih delavcev in domaćih obrtnikov-siromakov, ki so romali širom sveta, da prežive številno družino v lesenih tatranskih kočah. Inteligenca se je vsled mažarskega šolskega sistema odtrgala od ogromne plasti proletarskega naroda in je živela duševno od sijaja »Pariza sredi stepe« — Budimpešte. Bolj kot kje drugod je bil boj slovaških voditeljev za narodno osvobodjenje v prvi vrsti boj za kruh, boj za boljše življenje dveh milijonov slovaških malih ljudi.

Dobili smo svobodo. Mnogi mislijo, da so nam jo prinesli iz Prage na krožniku. A pozabiti ne smemo, kako velike denarne in krvne žrtve so doprinesli ameriški Slovaki. L. 1880. se je začelo izseljevanje v večjem slogu, trideset let pozneje je bilo tam že 800.000 Slovakov. Iz plodnih tal ameriških republik so vzrasle mogočne narodne organizacije, ki so štele v vsem 300.000 članov. »Katolički Sokol« v Severni Ameriki šteje 15.000 članov, »Katolička jednota« 60.000 članov, »Narodni slovenski spolek« 35.000 mož. Slovaška ni imela pojma o takih silnih organizacijah, kot jih imajo ameriški Slovaki. Ogromna večina teh organizacij je zgrajena na katoliškem temelju. Ko je izbruhnila vojska, so razvile te narodne organizacije živahno delavnost. Združene v mogočni zvezi so prve zastopale v široki ameriški javnosti misel samostojne češkoslovaške republike. V New Yorku, Chicagu, Pittsburgu so prirejale velikanske »tabore svobode« pod geslom: »Smrt Avstriji!« Tabora Chikagi se je udeležilo n. pr. 40.000 ljudi. Slovaške organizacije so zbrale ogromne vsote za propagando in češkoslovaške legije in so poslane na tisoče Slovakov na evropsko bojišče. V Ameriki so nosile vso pezo dela katoliške organizacije, doma je vodil narodni pokret Andrej Hlinka s slovaško ljudsko stranko.

Danes je drugače. V deželo pod Tatro so se vrnili iz zapada svobodomisljeni uradniki, profesorji, agitatorji in politični pustolovci. Niso prišli zato, da dvignejo slovaško ljudstvo na višjo stopinjo kulture — zato bi mi bili svojim češkim bratom od duše hvaležni. Prišli so, gnani od želje, da napravijo karijero in iztrgajo Slovakom to, kar je njih najpristnejša in najdragocenejša last — vero. Ljudska stranka je bila neprevidna dovolj, da ni lagala in zatajila želje vseh Slovakov v domovini in Ameriki: zahtevala je avtonomijo. To so uporabili nasprotniki krščanskega ljudstva in so ožigosali slovaške katoličane za izdajalce republike. Zaprli so očeta domovine, p. Hlinko. Toda ne verujte jim tega! Ne verujte tega ljudem, katerih »narodno-kmetška stranka« kandidira na zapadnem Slovaškem skupno z nemško-mažarsko meščansko stranko. Jedro slovaškega ljudstva stoji trdno ob strani češkega naroda in hoče biti z njim v isti državi. Zahteva pa zase obširno samoupravo, ker je Slovaško gospodarska in kulturna enota, ki se globoko razlikuje od Češke. Politični boj se bo vršil pod dvojnimi gesli: Samouprava ali centralizem! Vera ali brezverstvo.

V tem boju bo imelo verno slovaško ljudstvo prestati marsikaj. Njegovi voditelji pojdejo skozi temnice, kmeta bodo nasakovali z obsednim stanjem in petrolejem, z brošurami, subvencijami in moko, da bo volil proti ljudski stranki. Mirno pa moremo reči, da ljudstvo, ki ga niso mogli omajati bajoneti honvedov in globe velikih županov, ne bo klonilo, ampak bo sledilo svojemu prepričanju in ljudski stranki. To bodo pokazale volitve. Slovaška jih je vesela, ker upa, da bo potem zgolj prevladala svobodomiselne gospode, ki tlačijo naš rod. Potem bo prišel čas, ko bo mlada naša zemlja tvorila močno in zdravo enoto v veliki češkoslovaški republiki.

Prosveta.

pr S. K. S. Z. za Primorje. Po dolgem presledku vojnih let je goriška S. K. S. Z. imela dne 26. februarja t. l. ob obilni udeležbi svoj občni zbor, na katerem je predsednik monsr. Josip Ličan podal sliko njenega delovanja v preteklosti. Iz tega poročila smo povzeli, da se je »Zveza« pred vojno čvrsto gibala. Imela je l. 1913. nad sto udeležencev društev, priredila nad 50 predavanj ter dva poučna tečaja na deželi. Zlasti se je razvijalo mladeniško gibanje. Podzveza Orlov je štela 29 odsekov in 716 članov. V Gorici je imela lastno knjižnico, ki je štela 130 obiskovalcev. — Nato se je sestavil načrt delovanja za bodočnost. Po vsestranskih zanimivih debatah so se sprejeli naslednji sklepi: 1. Vsa društva v »Zvezi« uslanjena, naj se obnovijo in poživijo. Le zgolj športna ali narodna pevska društva se lahko po potrebi spojinijo z drugimi sličnimi, sicer pa naj telovadni oddelki naših društev kar moči vzporedno delujejo z drugovrstnimi v dotičnem kraju. 2. V društvih naj se organizirajo vsi naši kršč. misleči elementi, ker v organizaciji je moč, in le tako se bo mogoče v bran postaviti protikrščanskim strujam. 3. Predavanja in prireditve naj se vrše kolikor mogoče v večjih skupinah po

okrožjih. 4. Preskrbi naj se kolikor mogoče dušna hrana knjig in kulturnih spisov. Vpostavimo naj se oziroma na novo ustanovijo knjižnice. 5. Kot predmete predavanjem in razpravam se priporoča naslednje: a) Apologetična snov proti naraščajočemu brezverstvu. b) Poduk v gmotnih aktualnih stvareh. c) Posebna pozornost naj se obrne na kmetijski stan, kateremu naj se zbuja veselje od resnega dela ter pobija brezvestna špekulacija verižništva. 6) Društva naj nastopajo proti vsaki moralni korupciji s protesti na oblasti. Goje naj treznost in varčnost, nastopajo proti plesom. 7. Ker je »Zveza« tudi socialna, naj se z vso vmeno zavzema za socialno gibanje, razpravlja o socializmu in boljševizmu, poudarja jo, kar je v njih dobrega, zametuje, kar je slabega. 8. S. K. S. Z. naj prične izdajati mesečnik za krščanske kulturne potrebe našega ljudstva in po možnosti tudi brošure. 9. Letna udnina se zviša za društva na 10 lir, za posamezne člane 3 l. 60 cent na leto. 10. Slednjič se sklene, naj se pozove vse naše kulturne delavce, ki so zbežali v Jugoslavijo, naj se vrnejo, ker jih nujno potrebujemo. Izmed deset bivših odbornikov sta ostala tu le dva. — V novi odbor so bili izvoljeni naslednji gospodje, ki so se pozneje tako konstituirali: Monsignor dr. Josip Ličan, predsednik; g. Svitoslav Premrou, podpredsednik; g. David Doktorič, tajnik; g. I. Pavčec, knjižničar; g. Jos. Fegic, blagajnik; g. Vuk, odbornik; gđc. Eliza Makuc, odbornica; g. Anton Rutar in Ciril Vuga, namesnika; gđc. Podgornik, namesnica.

pr Prvi komorni večer godalnega kvarteta Zike, ki se je končno priredil, je nudil kvartet Čajkovskega op. 11, ki smo ga slišali že lani, Dvořakovo op. 96 in Sindingovo Serenado za dvoje gosli in klavir. Zasedba je radi iste harve in istega obsega dveh instrumentov neugodna, ker je treba izredne spretnosti, da je part za obe gosli komponiral karakteristično. Komponist ne podaja ekonomsko zgrajenega dela, ampak ponajveč le muzicira. »Serenada« je simfonsko dolga. Proizvedeno je bilo delo kakor zasuž. K uspehu je veliko doprinesel Janko Roznik, ki je kot fini koncertni spremljevalec nastopil že pogosto in je tudi to pot spremljal oba solista (Zika, Sancin) z vso obzirnostjo, karakteristično in fino.

Kvartet je sicer tudi pridno muziciral, do prave izrazitosti pa ni prišel, dasi je bil Lento v Dvořakovem kvartetu predavan bolje. One muzikalne sfere, ki bi človeka navdahnile s čustvom, ta prvi nastop ni mogel ustvariti. Predavanje Čajkovskega je bilo lani bolj posrečeno. Pomankljivost proizvajanja je treba bržkone v prvi vrsti iskati v prerazlično in nesmotreno vzeti dinamiki posameznih instrumentov; to je znamenje, da kvartet do sedaj še ni dovolj vigran. Posebno bi si včasih človek zaželel, da čelo impetuzne plane na višje tone, in tako dá frazi sočutnosti in življenja, da se oglasi markantno in jasno. Ko sem poslušal skladbe, sem večkrat pogrešal še bolj izrazito črto. Mnogokrat bolj kot nad prireditvijo samo, se je mogel človek zveseliti nad dejstvom, da imamo v Ljubljani končno kvartet, ki nam more kaj zaigrati. Moje upanje je, da bo kvartet ob prihodnjem nastopu napravil na nas večji vtis kakor sedaj. V kvartetu sta se najbolj odlikovala prvi violonist in violist.

Velika dvorana Narodnega doma je tedaj prirejena za kabare, in je s tem postala še manj prikladna za koncertiranje. Edina dvorana, ki je prikladna za komorne večere in mnogo drugih prireditev, se izrablja za ekonomat poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani. Dokler je še obstajala stara Avstrija, je bila dvorana umetnosti na razpolago, v novi državi ni več. Nekoč kino v gledališču, sedaj ekonomat v edino koncertno dvorano. Čez kino, ki je bil v gledališču, se še zabavljiva v času, ko je koncertna dvorana postala — magazin. Res, da se naša valuta ne zna držati tako visoko kot bi zaslužila, a zato pri nas tem višje cenijo umetnost.

Ali kdo o tem dvomi? M. Kogoj.

pr Dom in svet 1.—2. štev. (Cankarjeva številka.) Ta številka Dom in sveta je posvečena Ivanu Cankarju in tvori knjigo zase, ki je zelo zanimiva in dragocena po spisih, ki so še ostali od pokojnega pisatelja in po sestavkih, ki so jih napisali razni njegovi prijatelji in znanci ter so lep donesek k razumevanju njega samega. Urednik mu je zapisal lepe besede v spomin. Dobro je, da si zapomnimo besede: »Razume se, da ne mislimo ostati pri njem (pri Cankarju). Cankar je šel preko svoje dobe, premagal našo literarno preteklost, in čim prej bomo mi premagali njegovo stališče, tem hitrejši bo tempo našega napredka. Bodočnost je tistih, ki gredo preko njega, in le toliko imajo pravice do nje, kolikor so stopili dalje kot on.« Črtice, ki so priobčene v tej številki, niso bile še natisnjene v slovenskem jeziku, ali sploh nikoli; kratke so, globoke, četudi ne vse v isti višini kot one v »Podobah iz sanj«.

vendar še vedno dovolj lepe in zanimive. Izidor Cankar piše o Cankarju in o Zadruhu, ki nam kaže »verno sliko Ivana Cankarja iz njegove prve pisateljske dobe, polemičnega, vse ironizirajočega Cankarja«. Pri Regalijem članku omenimo samo, da je bila pesem, ki je navedena na čelu in označena kot neobjavljena, že natisnjena v »Erotiki« (II. izdaja). Zelo zanimiv je donesek »Iz pisma Ivana Cankarja«, ki jih je priobčil njegov brat. V njem nam razkrije mnogotero potezo, ki bo še lahko dragocena za razumevanje njega samega. Fr. S. Finžgar priobčuje v sestavku »Za spomin« tri pisma, ki so zelo značilna za vse literate in druge gospode za takrat in za vse večne čase. Puntar je orisal v svojem spisu »Ivan Cankar« več potez, ki so več ali manj zanimivi in jih bo ta ali oni bral z veseljem. Isto v Mazovčevem spisu »Ivanu Cankarju v spomin«. Zelo dober in poglobljen je Majcenov spis »Umetnik in družba«. Dalje ima v listu dr. Pregelj članek »Ivan Cankar in naturalizem«, dalje Ozvaldov »Cankar zagovornik ponižanih in razžaljenih«. Tudi med Zapiski je več zanimivih drobtin. Med slikami so posebno dobre Smrekarjeve karikature (razene), fotografija je dobra Veselova; izmed portretov pa ni dober niti Podrekarjev, še manj pa Gasparijev portret, ki ima na sebi Cankarjevega samo toliko, kolikor kaže podpis. S to številko je Dom in svet stopil zopet za korak naprej in ga toplo priporočamo našemu ljudstvu, da ga naroče. Kot kaže, bo tudi bolj redno izhajal kot prejšnja leta; tudi to ga priporoča.

pr Mladost (4. številka) je izšla in prinaša zanimivo vsebino. Prvi članek je »Vera — zasebna reč?«, ki ga je spisal dr. Aleš Ušeničnik. »Preporod naše mladine po orlovstvu«, se imenuje članek, ki ga je spisal Vinko Zor. Hafnerjev članek »Kaj hočemo?« je to pot končan. Stanko Koca piše o lahki atletiki, Pavle Kržan o raznih orlovskih nastopih. Zanimiv je orlovski poročevalec, druge rubrike so radi pomnjanja prostora rabo zastopane. Ta številka prinaša tudi sliko Franceta Terseglava, ki se nahaja še vedno v Sibiriji. List priporočamo!

Uporno gibanje.

Povodom nabora v Trebnjem dne 26. marca t. l. so nameravali naborniki še z drugimi elementi naskočiti in opleniti trgovine, gostilne in župnišče. Ker je o tej nameri okrajno glavarstvo še pravočasno izvedelo, izdalo je varstveno odredbe. Prevedalo je točenje alkoholnih pijač in dirigiralo v Trebnje 25 moč močno orožniško asistenco pod poveljstvom poročnika Tomšiča. To ni nabornikom ugalajlo. Pričeli so se sovražno proti orožnikom obnašati. Rudar Ignacij Mandelj iz Mirne je pridno organiziral nabornike iz mirenške in trebanjske občine na složno, skupno postopanje. Orožništvo ga je takoj zaprlo. Okoli 12. ure so dospeli naborniki iz občine Mirne. Kazali so sovrašтво proti orožnikom. Korakali so počej pred naborni lokal. Zvedoč o aretaciji Mandelja so zahtevali njega izročitev, seveda brez uspeha. Nato se je formiralo do 150 nabornikov obeh občin v dvojne redove, nakar je korakala ta kolona proti gruči orožnikov, ki so stali pod poveljstvom poročnika na križišču ceste pred ljudsko šolo. Tam zapove neki nabornik: »Halt, links front!« Ko je bilo to povelje izvršeno, stopi ta nabornik naprej ter reče poročniku: »Mi se imamo z vami pomeiniti.« Spoznavši takoj situacijo in namen, da hočejo naskočiti ter razorožiti orožnike, potegne poročnik bliskoma samokres ter ga nastavi naborniku na prsi z ukazom: »Tri korake nazaj!« Obenem da orožnikom znamenje za rojno črto ter zapove naskok z bodali. Naborniki so bili presenečeni ter so se jeli umikati. Ko so pričeli zadaj lomiti neki plot, da bi na novo naskočili, je poročnik zavpil: »Na vsak nasilen napad odgovoril bodem s salvo iz pušk.« Nato so prihiteli še ostali orožniki izpred nabornega lokala in odpor je bil v kali zatrt. Zaprtih je bilo okoli 20 nasilnežev. V nedeljo dopoldne, dne 28. marca, je neki nabornik v bližini cerkve zagnal nekemu vojaku od komisije, misleč najbrž da gre za orožnika, odzadaj s tako silo kamen v glavo, da se je vojak takoj nezavesten zgrudil na tla. Ker je bila rana nevarna, so odpeljali vojaka v vojaško bolnico v Ljubljano, kjer je umrl. Kdo hujska mladino?

Zapeljevanje k dezertaciji.

Pred kazenskim senatom ljubljanske deželne sodnije se zagovarja France Klevišar, kateremu očita obtožba: France Klevišar je zavedel dne 15. februarja 1920 v Ljubljani 11 vojakov: Srbov, Hrvatov in Slovencev prve čete 3. bataljona dravskega puka z imeni: J. Tefik, Veli Malič, Visilij Ramadan Ibrahim, Faik Ilzr, Čazim Ajdon Vejat, Durak Jaja Selmen, Iz Ali Jaja, Mehmed Hasan Sadik, Zija Cmin Amet-beg, Arik Memst Maksut, Zetir Izmenit Umer in Vakuli Miče Vasiljevič, da so pobegnili iz ujetništva in jim je pri begu

nalašč pomagati. Izvabil jim je tudi 300 dinarjev in 150 kron pod pretvezo, da jih bo peljal čez demarkacijsko črto, med potjo jih je pa zapustil. V Ljubljani pri Težaku je vojake pregovoril in jim rekel: »Čemu tukaj sedite, ajdite z mano, jaz vas prevedem preko italijanske granice, ista mi je dobro poznata, da boste mogli oditi k svoji kući.« Vojaki se niso dolgo premišljevali, vabljive besede, da jim bo mogoče preko Italije priti k svojcem v domovino, jih je tako premotilo, da so precej začeli zlagati svoje novce, da se plača njihov vodnik. V gostilni pri Težaku je sprejel Klevišar stodinarski bankovec, med potjo je dobil še dva stodinarska bankovca in 150 kron. Peljal jih je čez Horjul proti Žirem. Hodili so celo noč in drugi dan do pol 2. ure popoldne. Izmučeni so prišli v vas Lavrovec, kjer so prosili kmeta Franca Erzložnika prenočišča. Klevišar je potem rekel kmetu: »Te-le vojake peljite jutri čez drat!« Kmalu nato je izginil, ne da bi se poslovil od vojakov in le-ti so precej prišli do spoznanja, da so bili od njega prevarani. Kmet jih seveda ni peljal čez granico, marveč jih je naznanil orožnikom, kateri so obkolili vojake in jih povedli nazaj v Ljubljano. Klevišarjevo vedenje, katerega dejansko tajiti ne more, je v dvojnem oziru kaznjivo. Prvič je pregovoril aktivne vojake k dezertaciji in jim pri begu šel na roko; drugič je vojake na grd način opeharil za zadnje krajarje, katere so imeli, s tem, da jih je, preden so prišli do grani-

ce, skrivaj zapustil in izročil sigurni usodi zopetnega uhičenja, daši je obljubil jih prepeljati čez granico. Senatu predseduje nadsvetnik Žebre, državno pravdnštvo zastopa dvorni svetnik Trenz. Prvomestnik obtožencu: »Ali ste mislili, da je to dovoljeno, kar ste storili?« — »Mislim sem, da nameravajo »švercati.« — »Saj ti srbski vojaki niso imeli ničesar seboj.« — »Nič slabega nisem mislil.« — »Enajst ljudi ste hoteli čisto nesrečnih storiti.« Ker niso vse povabljene priče prišle, se preloži razprava.

Aprovizacija.

a Telečje meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani razdelila je svoja teleta sledečim mesarijem: Novljanu, Smoljanu, Ocvirku, Prepeluhu, Kocijanu, Dolničarju, Javorniku, Selanu, Trtniku, Petriču, Biziliju, Janežiču, Prezeliu, Žgajnarju J., Žgajnarju A., Škerjancu, Kočarju, Lebnu, Novaku, Ham Mariji, Zajc Ivanu, Ahlinu, Primcu, Rihter Mariji, Josipu Dolničarju. Vsak teh mesarijev dobil je po tri teleta v prodajo, le Janež dobil je 8 telet ter Ocvirk 6 telet. Meso se bo sekalo danes, v soboto, dne 10. aprila po ceni: prednje po 19 K ter zadnje po 20 K za kg. a »Samopomoč« v Ljubljani bo delila v prosti prodaji svojim članom dokler bo zaloga, nasoljeno slanino. — Slanina je lepa in zdrava, Na rodbinskega člana

pride 1 kg, največ na rodbino 8 kg. Dalje se bo delilo zelenjadno seme in druge potrebščine kakor: ječmen, ješprenj, kaša, češnje, čebulo, orehe, rozine, cvebe, cikorijsko, slivovko, rum, kis, olje, sol, smokve, kavo, milo, jajca, rožiče, pralni prašek, sivolin, pasto, sveče, suho meso, čevlje in metle.

— Kdo ve? Kdo od vračajočih se ruskih ujetnikov ve kaj o mojem sinu Karolu Tanko? Bil je trgovski sotrudenik pri J. C. Mayer, in mi je zadnjikrat pisal 3. avgusta iz Omska v Sibiriji, naj blagovoli sporočiti njegovemu očetu na naslov: Fran Tanko, Ljubljana, Karlovska cesta št. 12.

Poizvedba. Moj brat Ivan Mlakar iz Železnikov je bil ob razsulu Avstrije ujet na tirolski fronti. Nazadnje je služil kot četovodja pri bos. herc. pešpolku št. 8. Iz italijanskega ujetništva sem dobil februarja lanskega leta dopisnico v Beljak, na kateri poroča, da je v bolnišnici »Ospedale Militare di Riserva, Aversa provincia Caserta«. Od tedaj pa od njega ni več glasu. Pač pa mi poroča Slov. rdeči križ, da je imenovan iz te bolnišnice odšel v neko drugo, od koder je bil poslan v taborišče: »Campo concentramento prig. di Guerra Casale d' Altamura, Prov. Bari«, odkoder je kakor mi »Slov. rdeči križ« poroča, že 13. januarja 1920 odšel v domovino, vendar ga do danes še ni tukaj. Če bi kdo izmed bivših vojnih ujetnikov v Italiji kaj vedel povedati o imenovanem, ga prosim,

naj mi sporoči pod naslovom: Anton Mlakar, Kolodvorska cesta 166, Ljubljana, Šiška, ali pa pod istim imenom v Železnike št. 2, Gorenjsko. Stroški se seveda povrnejo.

Ne morete spati? Niti delati? Imate nervozne bolečine? Občutek zadovoljstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elza-fluid, 6 dvojnatihi ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Trojte na počasni prebavi? Zaprte? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza kroglicami, 6 kroglic 18 K. — Zelodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poština posebej a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrv. D

Za dvakratno obilje v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obilje v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajc A., Linhartova ulica 4.
GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno sklad., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KAVARNE
»Zvezda«, Ivancič J., Kongres. trg
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.
KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.
KROJACI
Gestrin Ferd., Poljanski nasip 8.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosič Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.
MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.
OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.
POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.
SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
SPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOVINE S KLOBUKI
Čadež Gvido, Mestni trg 14.
TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
TRGOV. Z DEZN. IN SOLNEN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED. STROJI
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)
ZALOGE POHISTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

Naročajte »Slovenca«!

Širite »Slovenca«!

Semena za vrli kakor peteršilj, solatno peso, maron, cvečice v najlepši izbiri na debele in drobno pripravila SEVER & Komp. Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Kina-železnato vino lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, Dunajska cesta. Krepiča malo, vne, nerovne, oslabele, odrasle in otroke. — Naročila proti povzetju.

Proda se nov sevilni kostum za manjšo osebo. — Siomškova ul. 3 pritišče desno.

Proda se nov sivo za kuhinjo in spalnico. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 1413.

Razpis služb. Gerentstvo mestne občine Škofja Loka razpisuje službi

občinskega tajnika

in občinskega redarja

obenem službe. Obe mesti je oddati takoj. Tajnik in redar dobila stanovanje v mesni hiši. Lastnoročno pisane prošnje z navedbo zahtevane plače vložiti je na podpisano gerentstvo najkasneje do 30. 4. 1920.

Gerentstvo mestne občine Škofja Loka dne 2. aprila 1920.

Išče se izurjena

stenografinja in strojepiska

Mesečna plača 600.— K. Delavni čas 6 do 7 ur na dan. Ponudbe na Gerentni komisarijat za tujski promet v Ljubljani, Dunajska cesta ševilka 18.

Izgubila se je mala rujava denarnica od cerkve na Viču pa do Dobrove V denarnici sta bila poleg nekaj srebrnega in papirnatega denarja tudi dva stara težka zlata prestana. Prošna sta drag. cen spomin, zato se prosi p. šteti najditelj, naj odda denarnico proti nagradi v Sp. Šiški št. 162

Izgubila se je v nedeljo, 4. aprila (Spodnji Rožnik) čez Drenikov vrh črna ženska čepica (sealskin). Pošteni na ditiel naj jo odda proti dobri nagradi v trgovini J. Lozar na Mestnem trgu.

Mad gospod z akademsko izobrazbo išče sobe za 1 do 2 meseca. Cenjene ponudbe na upravnistvo pod AKADEMIK.

Službe išče starejša, zanesljiva oseba h kakemu samostojnemu gospodu; gre tudi k otrokom. Naslov pove uprava lista pod št. 1430.

Za samouke! Prodajam »Alg. u prakt. Wissen«, 6 zvez. vel. eks form s pop. franc. in angl. jez. ter z vsemi drug. vedami. — Italijansčina, 38 pisem, 1 in 11. teč. po orig. metodi Toussaint-Langenscheidt. — Dietzels Niederlag, vezan. Naslov v upravi lista pod št. 1429.

Močistka

Anči Ramšak
Dunajska cesta št. 41, I. n. (nasproti cerkvi sv. Kristofa)
se priporoča cenjenim damam za naročila novih ter preoblikovanje in popravila vsakovrstnih damskih in otroških klobukov.

Slamnike in klobuke

vseh vrst sprejema v popravilo FRANKO GERAR, tovarna slamn. kov v Stob postu Domžale pri Ljubljani. — V Ljubljani se sprejema isti pri tvrdki Kovacovč. Tersan Preserovi ul. c. št. 5, kjer so tudi najnovejši vzorci na razpolago.

V najem se vzame

stanovanje

s 4. ali 5. sobami z vsemi pritlikalnimi kje-koli v Sloveniji, le da je na ravnom blizu cerkve in blizu železniške postaje. Pr. jazne ponudbe na upravo Slovenca pod »POTREBEN 1407«.

Obl. konces. inform. zavod
Drago Beseljak
Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne. 6135

Proda se nov
voz na peresih

ljube osi. — Kupi se novo ali dobro ohranjeno

sedlo.

J. Zorman. Šiška, Gosposvetska c. 91.

Vsakovrstne

Slamnike,

različne orbiče, predpasnike, slamatne soine in druge platarske izdelke pripravljamo po primeru cen gospodom trgovcem FRANKO GERAR, tovarna slamn. kov, Stoba postu Domžale pri Ljubljani.

Zelim kupiti

POSESTVO

s približno 15—20 orolov n. v. travnikov po možnosti nekaj gozda in vinogradi, s hišo za stanovanje v obliki vile z mrvim in živim inventarjem, največ eno uro oddaljeno od južne železnice. Točne ponudbe z označbo cene na upravo lista pod POSESTVO 1414. Posredovalci izključeni.

Klavirje, planine, harmonije, vijoline, citre, harmonike, strune i. t. d.

ima v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK

bivši učitelj Glasbene Matice in edini zapričeni strokovnjak, LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (naspr. nunske cerk.).

Vinski kis. Večjo množino vinskega kisa ima na prodaj

FRAN PREGELJ, IHAN, p. DOMŽALE.

Grah za seme kakor tudi za jelo po K 9.— se dobi v trgovini s semeni Sever & komp. Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Trgovski pomočnik 23 let star išče službe v spec. ali meš. trgovini. Vprašanja na upravo lista pod št. 1390.

Postrežna co za 2 urno dopoldansko delo se sprejme. Ponudbe pod »Postrežnica 1403« na upravo Slovenca.

KOSTANJEV LES

kupi po najvišji ceni prosto vagon-poudbe z skrajno ceno in časom dobave je nasloviti na:

Ljubljana, poš. pred. 151.

Vpoštevalo se bode samo zanesljive dobavitelje — vagoni na razpolago.

Pozor!

Zabeležite si naslov!

Kdor želi kupiti prima, suha

bukova drva

po nizki ceni, naj jih naroči pri Centra a-Div. Abacijeva cesta 10, (travajška po-taja: Sv. Petra cerkev). Postrežba točna in kulantna.

Sprejemla se tako proti dobri plači:

Korespondentinja,

zmožna slovenske in nemške korespondence, stenografije in strojepisja ter

se postojna pisarniška ženska moč,

ki je izvežbana špecerjska prodajalka in bi bila večša v občevanju s strankami pri engros prudaji.

Ponudbe le prvovrstnih moči naj se vpošljejo na naslov: Ljubljana, poštni predal št. 131.

Mizarski vajenec želi vstopiti krepsk deček. Na tančna pojava la se dobe pri S. V. K post. ležeče, p. Nova sela pri Kočevju

50.000 - 100.000 K se išče za solidne trgovino proti dobrim obrestim in sigurnim jamstvom. Ponudbe pod Trgovina 1870 na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Zajamčeno pristno spodnje štajersko

VINO

belo in rdeče, letnik 1919 nudi na vagonih po ceni od 14 a naprej M. Missis, trgovina, GABERNIK — POLJACANE

Solneno stanovanje

oh periferiji

zamenjam

proti od kodnini mirni stranki v mestu

— Ponudbe pod »Solnce 3/1.« na upravnistvo »Slovenca«.

VINO

la Ha'ožan, I. 18 in 19 proda po zmerai

cenl S. Emeran, Sv. Andraž v Ha-lozah (P uj).

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne veze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Perfektna stenografinja in strojepiska

za slov. in nem. jezik dobi takoj
mesto. Ponudbe z zahtevami in
sliko na: Dolniška družba 1200
Maribor. Poštno ležaje

Velika zaloga nogavic in jopic

Trst, Via San Lazzaro 17.

Naročajte in širite „Slovenca“!

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z. inženirska pisarna in stavbno podjetje družba z o. z.

Ljubljana

Maribor

Sodna ulica št. 2

Viktringhova ul. 34

Oddelki: I. Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.
Oddelki II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.
Oddelki III. Beton, železobet. Zvezne konstrukcije.
Oddelki IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.
Oddelki V. Industrijska in gospodarska poslopja.
Oddelki VI. Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.
Brzjavni naslovi: JJP — Ljubljana — JJP — Maribor.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in
je imela konec marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad
1 milijon enostolnih kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke
in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Pisana rmoderno urejene

tovarne V. MARSANO: „TIMEX“ TEHNIČNO podjetje za

Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4.

Središča: Zagreb, Nikolajeva ulica št. 8.

STROJI proti takojšnji dostavi:

1. Žage polnojarmen in krožne žage, ohišni stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), ohišni stroji za za-

reze (Abricht-Füge) in ohišni stroji za votlo izrezovanje (Kehlhobel),

valji za okrožne žage, brusilni stroji.

2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Fräss), skobelniški za ko-

vine (Shaping), stroji za vrtnanje in brzo vrtnanje, škarje, ognjišča za ko-

vače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pile, stroji za rezanje vijakov.

3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno orodje prvovrstnih tovarn.

Popolne TOVARNIŠKE naprave:

Tovarne za špirit in rafinerijo, pre-

šanje olja, škrob in drože, konserve,

testenine in pobištvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI:

Elektromotorji, agregatorji, stroji,

motorji na olje in bencin, lokomo-

bili na paro in bencin, parni stroji,

lokomotive za drž. in manjše želez-

nice, vozovi za prevažanje blaga,

voznjaki, mali vagončki za pesek itd.

GRADBENI materiali:

Nosači, tračnice, ogibalnice, strešna

lepenka itd.

Tovarna Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapest-

nice in srajce.

Maribor

Gospiska ul. 33

PODRUŽNICE

Novo mesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

VINO NA DEBELO! Braća Kastl

Zagreb, Gundulićeva ulica 14.
Telefon 21-28.

Brinjevo olje in brinjev cvet

Prodajam vse vrste žganja, pristno staro vino, vse špe-

rijsko in kolonialno blago po najnižjih cenah.

Trgovina M. Rant v Kranju.

Skaboform se zopet dobi!

proti srbečici, garjam, lišaju, kož. izpuščajem

zabtevajte v Vasi najbližji

lekarini priznane in zdravniško priporočene

Dr. FLESCH-evo izvirno SKABOFORM-MAZILO.

Ne maže, ne barva, brez duha. Dobiva se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik »pri zlatem jelenku IV., Marijin trg.

Išče se žagar

za venecijanski jarem na parni žagi
v Koprivniku pri Kočevju. — Oglasi:
Ljubljana, Jenkova ulica št. 18.

Novodošlopripravo KADILO

se dobi v vsaki množini po nizki ceni
pri svečarju J. KOPACU v Ljubljani
GOSPOSVETSKA CESTA številka 90.

„NADA“

tvornica dvopeka

Neumann i dr. Zagreb

Proizvaja: Kekse, biskvite,

prepečenec in razno pe-

civo za čaj.

Zastopnik za Kranjsko

L. JEZEK, Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 7.

Kavo čaj

Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Sampanjec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnike
Dišave
Riž
Slive

razpošilja po celem
kraljestvu

Josip Fabiani

Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Hočete obdržati svojo
lepotu? Hočete imeti
kakor barčun mehko
kožo? Hočete se izogniti
pegi, mozoljem in ogrcev?
Uporabljajte Fellerjevo
pravo Elza obrazno, ko-
žo obvarujočo pomado!
Občudovani bodete! Za-
vidani! 1 lonček 9 K,
No. III močnejše vrste
12 K. K temu Fellerjevo
najfiniješe lilijnomlečno
milo 16 K.

Mušijo Vas kurja
očesa? Fellerjev
pravi turistovski
obličje učinkuje
brez bolečin hitro in zanesljivo. — Nobenih
kurjih oči več! Nobenih žuljev! Nobene
trde kože! Mala škatljica 4—K, velika ška-
tljica 6—K. — Zelite še kaj? Fellerjevo
Elza umivalne pastilje (Kolonijska voda) 1
škatljica 7 K. — Fellerjev usipalni prašek proti
potenju, 1 škatljica 6 K. — Fellerjev Elza fluid
6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specialni 35 K. — Najboljši parfum
z najfinjšim duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hega-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K. — Močna Francovka v ste-
klenicah po 8 K in 23 K. — Omet in poština posebej a najceneje. —
Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg 134.
Hrvatka.

Zadružna Zveza v Trstu Natančne ponudbe s prepisi
išče sposobnega spričeval naj se pošljejo do
30. aprila 1920 na naslov:
revizorja. »Zadružna Zveza«
Ul. Torre bianca 391.

Mestni stavbenik JAROSLAV BREUER

tehnična pisarna in staobeno podjetje

Ljubljana, Vojaška ul. 16a (na Friškovecu)

Brzjav: Breuerstavba.

Telefon klic 447.

izraja vse na d podtalne stavbe, kakor hiše vseh vrst, indu-
strijske stavbe, železnice, ceste, železobetonske mostove, elektrarne
ter izdeluje vse v to stroko spadajoče nacrtje

Pozor! Specijalne stavbe po njegovem patentu iz votlega zidovja
60% prihranka danes najdražjega stavbenega materiala,
to je opeke. Gradnja je v dveh mesecih po pričetku popolnoma
suha in torej porabna.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.	Sanatorij in velika morsko kopališče „THERAPIA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon Interurb. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon Interurb. 2-14	Vsi hoteli in sanatoriji so najmoder- niji in v vsem komfortu urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skoz celo leto. — Vas naroči prejema in daje poizkusila za Crikvenico, uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novim; za Sušak: SREDNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA. Naslov za brzjave: Jadransko društvo Sušak-Reka. Interurb. telefon št. 9-8-9.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Telefon interurb. 5.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.		Hotel-Pension in ve- liko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski.

DANICA krema za čevlje

Dobiva
se povsod!

Brzjavni naslov: CEMIA-Zagreb.
Telefon: 5-46.

„SLAVIA“ tovarna kemičkih proizvoda d. d., ZAGREB, Ilica 213.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva
ulica št. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi
okrog

50,000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice
in tekoči račun proti ugod-
nemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih
papierjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.